

VIENYBĖ

1886 • 97TH ANNIVERSARY YEAR • 1983

97 M. 2 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1983 M. SAUSIO [JANUARY] 31 D.

Telephone
[212] 277-7257

50 CENTŲ

KALTINA LIETUVOS KUNIGA

Sausio 27 d. amerikiečių laikraščiai ir radijas bei TV pranešė, kad Maskvoje Tass agentūra paskelbė kaltinimus prieš Lietuvos katalikų kunigą Alfonsą Svarinską, jog jis išvėlęs į antikonstitucinę ir anti-valstybinę veiklą.

Esą šis 57 metų amžiaus Viduklės klebonas buvęs išpėtas nutraukti savo veiklą, bet nekreipęs į tai dėmesio. Jis ir toliau vedęs antivalstybinę propagandą tarp tikinčiųjų, kalbėjęs prieš valdžią, savo pamoksluose, leidęs ir platinęs spaudą, nukreiptą prieš tarybinę santvarką.

Tass nepranešė, ar šis kunigas suimtas, rašo laikraščiai ir toliau pateikia daugiau informacijos apie jį. Jie sako, kad vieno vakariečio diplomato suteiktomis žiniomis. Svarinskas esąs vienas iš Katalikų Komiteto Tikinčiųjų Teisėms Ginti steigėjų, komiteto, kurį remia didžiuma 750 Lietuvos kunigų. Pagal tuos pačius šaltinius, kun. Svarinskas 1947 m. buvęs ištremtas į Sibirą ir ten išlaikytas 16 metų.

Laikraščiai toliau rašo, jog šis Tasso pranešimas greičiausia bus dabar paskelbtas tyčia, norint atkreipti katalikų dėmesį, kad tarybinė vyriausybė netoleruos reiškimosi jokio religinio sentimentu, kuris siejamas ir su tautiškimu.

Atkreipiamas dėmesys ir į tai, kad šis Tasso pranešimas sutampa su atvykimu į Vatikaną Latvijos arkivyskupo Juljans Vaivods, kurį

popiežius Jonas Paulius II įvesdins į kardinolus, kartu su kitais septyniolika iš kitų pasaulio kraštų.

Šis Latvijos arkivyskupas bus pirmasis kardinolas Latvijoje, o tuo pačiu ir Tarybų Sąjungoje. Anksčiau Vakarų Europos spauda yra spėjusi, kad pereitą sykį, kai popiežius skyrė naujus kardinolus, jis paskyrė vieną kardinolą *in pectore* (širdyje), kuriuo galės būti Lietuvos vysk. Julijonas Steponavičius, nuo 1961 m. sausio mėn. izoliuotas Žagarėje. Jis yra Panevėžio vyskupas.

Apie tai, kad vysk. Steponavičius tikrai esąs paskirtas kardinolu, kurio popiežius viešai nepaskelbė, sausio 9 d. yra rašęs The New York Times. To rašinio Xerox kopijas spaudai, kartu su kitais rašiniais, spaudai yra išsiuntinę Lietuvos Informacijos Centras Brooklyne.

Ryšium su Tasso pranešimu apie kaltinimus prieš kun. Svarinską, vakariečių spauda dar nurodo, jog daugiau kaip 50 laidų išleido pagrindinio kronika, kurioje registruojami tarybinės valdžios išpuoliai, nukreipti prieš religiją ir tikinčiuosius. Šių metų laidoje buvę aprašyti draudimai dalyvauti bažnytinėse procesijose, draudimas kunigams lankyti tikinčiųjų namus, dvasininkų persekiojimai ir KGB žygiai prieš bažnyčią lankantį jaunimą.

KONGRESAS MINĖS VASARIO 16-ĄJĄ

Retas ir malonus supuolimas, kad šiemet Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą ir JAV Senatas, ir Atstovų Rūmai minės tą pačią dieną—Vasario 16-ąją. Amerikos Lietuvių Tarybos prašomi, Senate tuo pasirūpino sen. Charles Percy, o Atstovų Rūmuose kongresmenas Frank Annunzio. Atstovų rūmuose invocaciją kalbės kun. Antanas Zakaruskas.

Vasario 16-osios proga laiškai kongresui

Prašydama, kad senatoriai ir kongresmenai prisidėtų prie Lietuvos nepriklausomybės minėjimo, Amerikos Lietuvių Taryba kiekvienam jų nusiuntė po laišką, pažymėdama, kad jų parama bus labai vertinama. Iš viso ALTas išsiuntė 100 laiškų senatoriams ir 439 laiškų kongresmenams.

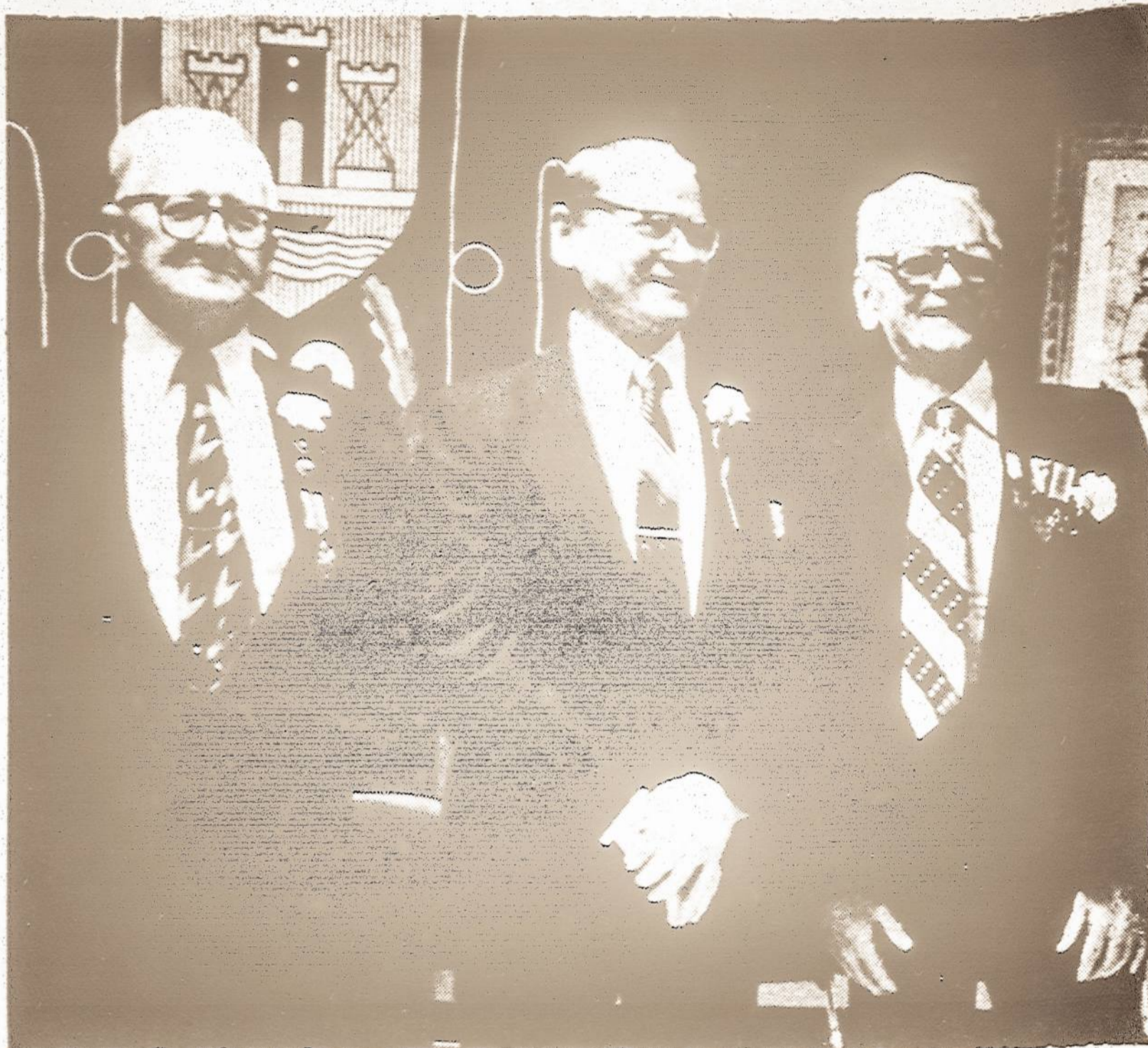
Programos radijo valandėlėms

Lietuvių ir amerikiečių radijo stotims Amerikos Lietuvių Taryba

išsiuntinėjo 22 juosteles su įrašytomis programomis Vasario 16-osios minėjimams. Juosteles įkalbėjo lietuviškai: buvęs ALTo pirm. inž. Eugenijus Bartkus, ALTo valdybos narė studentė Ramunė Tričytė ir ALTo informacijų vedėjas kun. dr. Juozas Prunskis. Angliškai įkalbėjo ALTo valdybos narys adv. Aleksandras Domanskis ir Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė, ALTo vice-pirmininko dr. Leono Kriaučeliūno duktė.

Žymeniui pagerbiamas Gerald R. Ford

Buvusiam Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentui Gerald R. Ford Jungtinio Pabaltiečių Amerikiečių komiteto liepos mėnesį skirtas žymuo "Freedom Award" bus įteiktas vasario 10 d. Ann Arbor, Mich., Ford bibliotekoje. Dalyvaus latvių veikėjas Gunars Meierovics, estų Maido Kari ir lietuvių dr. Jonas Genys, ir dar po 2 kiekvienos tautybės atstovu.

Trys Jurgėlos Klaipėdos atvadavimo 60 metų sukakties minėjime New Yorke. Iš k. į d.: Lietuvos skautų kurėjas kap. Petras su dviem broliais—fil. dr. Kostu ir med. dr. Julium, kuriedu prieš 60 metų dalyvavo kovose už Klaipėdos atvadavimą.
— S. Narkėliūnaitės nuotr.

KLAIPĖDOS ATVADAVIMO 60 M. SUKAKTIS IR TRYS JURGĖLAI

SALOMĖJA NARKĖLIŪNAITĖ

Reikėjo, kad New Yorke, minint Klaipėdos krašto atvadavimo 60 metų sukaktį, atsirastų žmogus, kuris iš praeities atkastų tris brolius Jurgėlas. Pavieniui juos esame vienaip ar kitaip matę ir aptarę įvairiom progom, bet dabar štai prieš New Yorke publiką atsistojo visi trys iškart—Petras, Kostas ir Julius.

Petras, tiesa, šia proga net nepriklauso aptarti, bet New Yorke šaulių kuopos vadas Kęstutis Miklas skelbė, kad Klaipėdos krašto atvadavimo 60-ies metų minėjime dalyvaus trys broliai Jurgėlos.

Ir tuo metu, kai Kostas ir Julius susirinkusiems papasakojo apie tai, kaip jiedu, dar jaunuoliais būdami, su Lietuvos vyrais, ginklais nešini, buvo pasiryžę savo gyvybes paaukoti už tai, kad Klaipėdos kraštas sugrįžtų Lietuvai, Petro dalyvavimas daugeliui priminė visą eilę kartu pergyventų įvykių. Jis ir Vienybei yra artimesnis už anuodu, nes 1937-1938 m. yra dirbęs jos redakcijoje.

Bet tegul kalba pirmieji du broliai—Kostas ir Julius. Dabar jų plaukai jau pasipuošę metų šarma, bet jie pasakojo newyorkiečiams apie tai, kaip prieš šešiasdešimt

metų jiedu ėjo atsakingas pareigas Klaipėdos vadavimo kovose. Ir atrodė taip malonu, kad dabar štai tie trys broliai, ačiū Dievui, nepadėję galvų už Lietuvą, kartu dalyvauja šios sukakties minėjime. O jų skaičius trys daug kam primena ir kitus trejetukus, kuriais lietuvių tauta gali pasidžiūuoti. Tai trys broliai Biržiškos—Mykolas, Vaclovas ir Viktoras, trys broliai Vileišiai—Petras, Antanas ir Jonas, na, ir trys Budriai, Adomo Mickevičiaus eilėse apdainuoti ir paskui lietuvių gyvenime ir literatūroje sau pavyzdžius susidarę...

"Tai buvo prieš 60 metų,—kalbėjo Kostas Jurgėla,—"bet man atrodė, kad tada mūsų jaunimo dalyvavimas atitiko laiko dvasią", o medicinos gydytojas Julius Jurgėla net angliškai išsireiškė, kad jis ėjęs kovoti už Klaipėdą, nes jam atrodė, kad tai buvęs "right thing to do".

Amerikoje gimę, galima sakyti, New Yorke pašonėje, Elizabeth, New Jersey, trys broliai Jurgėlos buvo parvežti į Lietuvą 1914 m. ir Lietuvoje ir paskui sugrįžę į Ameriką, kiekvienas savaip tarnavo savo tautai.

Minėjimo programos vedėjas Miklas trumpai apibūdino kiekvieno jų veiklą tiek Lietuvoje, tiek

Nukelta į 7 psl.

VIENYBĖ

Oldest Lithuanian newspaper in the world.
Established in 1886 by J. J. Paukstys.
Publication number (USPS-659180).

Vienybe is published twice a month by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybe, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Managing and Layout editor: Valerie Tysliava; Assistant: Ann Waivada; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava.

Contributing editors and writers: Mykolas Drunga, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

Klaipėdos krašto atvadavimo sukaktis

Lietuviai šiemet mini labai svarbią sukaktį—60 metų, kai prie Lietuvos valstybės prijungta dalis Mažosios Lietuvos—Klaipėdos kraštas.

Kai Vytautas Didysis su Jogaila bendromis Lietuvos ir Lenkijos karinėmis jėgomis ties Žalgiriu sumušė kryžuočius prie Melno ežero sutartimi, dėl istorikams nežinomų priežasčių, ne tik Klaipėdos kraštą, bet ir prūsų žemes Vytautas paliko germanams, kiek žinoma, tą sąlyga, kad kryžuočiai į Lietuvą daugiau nesiveržtų. Ir nesiveržė. Tokiu būdu Klaipėdos kraštas nuo tos sutarties dienos, būtent 1422 rugsėjo 26-osios iki 1923 m. sausio 15-osios buvo už Lietuvos ribų, nors kultūrinis lietuvių gyvenimas, net ir pirmasis lietuvių kalba laikraštis Aušra ir knygos išleidinėjo Tilžėje, o mūsų tėvai ir tėvukai spaudą gabendavo į "Didžiąją" Lietuvą.

Klaipėdos krašto prijungimą prie Lietuvos ypač reikšmingai pamini Mažosios Lietuvos lietuviai, save vadinantys lietuvininkais.

☆ ☆ ☆

Kryžuočiai—karingojo ordino riteriai 1232 m. pirmą kartą pasiekė Nemuną, ir nuo tada pradėjo puldinėti Lietuvą. Rygoje buvo stipriai įsikūrę vokiečių kalavijuočių ordinas. Jie taip pat puolė Lietuvą. Taigi, vokiečiai iš Rygos ir vokiečiai iš Prūsijos Lietuvą smaugė kaip replėmis. Jų vyriausias tikslas buvo valdyti Baltijos pakraštį, kuriuo jiems būtų buvę lengviau ir laivais ir žeme susisiekti, svarbiausia—vežti ir plukdyti karines jėgas.

☆ ☆ ☆

Kalavijuočių ordinas* 1252-aisiais metais Klaipėdoje pastatė pilį. Žemaičiai tą pilį sugriovė. Ordinas pastatė kitą, žemaičiai ir tą sugriovė. Tada kalavijiečiai ją perdavė kryžuočiams Rygoje, kuriems Klaipėda buvo geografiškai arčiau.

☆ ☆ ☆

Kai pirmąjį pasaulinį karą Vokietija pralaimėjo ir 1918 m. lapkričio 11 d. pasirašė taikos sutartį, tą pačią dieną lietuvininkai Tilžėje įkūrė Prūsų Lietuvių Susivienijimo Tautos Tarybą. Toji Taryba 1919-aisiais metais raštu kreipėsi į Versalio taikos konferenciją, prašydama, kad lietuviškose vietovėse iki Labguvos ir Gumbinės gyvenantiems lietuviams būtų suteikta apsisprendimo teisė ir jiems būtų leista susijungti su Lietuva. 1915 m. balandžio 20 d. Amerikos Lietuvių Taryba paruošė peticiją, kurioje reikalavo sujungti su Lietuva lietuviškas žemes su Vilniumi, Gardinu, Tilže, Karaliaučiumi, Gumbine, Klaipėda. Tai peticijai lietuviai surinko net milijoną savo tautiečių ir lietuvių draugų parašų!

☆ ☆ ☆

Taikos konferencija Versalyje Klaipėdos kraštą iš Vokietijos išjungė, ir karą laimėjusiems pavedė valdyti alijantams. Tie tas pareigas pavedė prancūzams.

Pasinaudodami ta proga prūsų lietuviai alijantams priminė, kad savo krašto reikalais jie nori patys pasirūpinti. Pradėjo organizuoti sukilimą. Kreipėsi į Nepriklausomą Lietuvą tautos.

☆ ☆ ☆

Buvo įvairių planų, įvairių būdų. Mažlietuviams buvo Lietuvininkų ometetas, kuriam vadovauti išrinktas Mažosios Lietuvos patriarchas Martynas Jankus. Komitetas 1923 m. sausio 9 d. Šilutėje paskelbė ukilimą! Jiems į talką pakviesti nepriklausomos Lietuvos patriotai. Tuoj tskubėjo savanoriai, kuriems vadovavo Jonas Budrys, vėliau buvęs Lietuvos konsulu Karaliaučiuje ir New Yorke. Tarp sukilėlių savanoriu buvo ir Steponas Darius, didesnei Lietuvos garbei vėliau su Girėnu erskridęs net Atlantą, bet žuvęs tada Vokietijos, dabar Lenkijos aldomoje teritorijoje, kurioje taip pat praityje pralieta ir lietuvių raujo.

☆ ☆ ☆

Į Klaipėdos kraštą pretenzijų reiškė ir Lenkija. Prancūzija visais laikais buvo Lenkijos pusėje. Kai pasaulis buvo kitom problemom užimtas, tai Klaipėda ir dalis Mažosios Lietuvos susijungė su Lietuva. Kai lietuvininkai tyrė prancūzų nuomonę, tai žinojo, kad kito kelio nėra. Taip ir pradėtas kilimas.

Jonas Valaitis

VLIKO IR TAUTOS FONDO ATSIŠAUKIMAS VASARIO 16-OSIOS MINĖJIMO PROGA

Brangūs lietuviai,

Artėjant Vasario Šešioliktajai, kurią šiemet minėsime Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 65-ąsias metines, mūsų visų žvilgsnis krypsta į Tėvynę Lietuvą.

Prisimename sunkius pirmuosius Lietuvos žingsnius į nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Didžiai pagerbiame didžiojo ryžto asmenis, išvedusius Lietuvą į pasaulio laisvųjų tautų šeimą. Susikaupę lenkiame galvas kritusiems kovose už lietuvių teisę būti laisvu savoje žemėje.

Gerai žinome, kad pavergtoje tėvynėje mūsų sesėms ir broliams neleidžiama minėti šios didžiosios tautos šventės. Tačiau taip pat žinome, kad okupantas nepajėgia pavergti jų dvasios.

Nepaisydami net žiauriausių bausmių grėsmės, jie kovoja už savo tautines, religines ir politines teises. Jie tiki į laisvės rytojų. Didžiuojamės jais, ir šią valandą norime jiems pakartotinai tarti JŪS NESATE VIENI!

Vyriausias Lietuvai Išlaisvinti Komitetas ir Tautos Fondas šios reikšmingos sukakties išvakarėse nuoširdžiai dėkoja visiems jų darbo rėmėjams, ir visus laisvojo pasaulio lietuvius kviečia dar stipriau jungtis į ištvermingą laisvinimo kovą, siekiant mūsų tautos didžiojo tikslo: laisvos ir nepriklausomos Lietuvos.

Dr. Kazys Bobelis
VLIKO Valdybos pirmininkas

Juozas Giedraitis
Tautos Fondo Valdybos pirmininkas

MADRIDO KONFERENCIJOJE PRIMINĖ LIETUVOS OKUPACIJĄ

Madride suvažiavusios 35 valstybių delegacijos svarstė Europos saugumo ir bendradarbiavimo klausimus, aptaria Helsinkio susitarimų vykdymą ir svarsto naujus papildymus. Amerikos Lietuvių Tarybos pasiūstasis į Madrido konferenciją kun. J. Prunskis lapkričio 15-25 d. suėjo į ryšį su visomis vakariečių delegacijomis, painformuodamas okupuotoje Lietuvoje padėtį ir iškėlė Amerikos Lietuvių Tarybos memorandumą.

Kun. J. Prunskis pasikalbėjo su 14 ambasadorių, vadovaujančių savo kraštų delegacijoms. Kalbėjosi su: Vokietijos J. Kastl, JAV dr. M. Kampelmanu, Austrijos Fr. Ceska, Belgijos R. Panis, Kanados D. R. Rogers, Ispanijos J. L. DeSoraluce, Suomijos R. Mueller, Prancūzijos G. Curien, D. Britanijos A. Williams, Graikijos D. Papadakis, Islandijos N. Sigurdsson, Italijos įg. min. G. Blancioni, Olandijos dr. F. van Dongen, Turkijos T. Ilkan ambasadoriais ir kitais.

Kun. J. Prunskis žodžiu ir raštu perteikė informaciją apie Lietuvą kitų delegacijų nariams: Kipro M. Yiangou, Danijos L. Hansen, Luksemburgo P. Faber, Maltos E. V. Saliba, Norvegijos E. Back, Portugalijos L. da Fonseca, San Marino A. Carasol, Vatikano kun. P. Grossrieder, Švedijos I. Bekeris, Šveicarijos B. Buergy. Tik Lichtenšteino ir Monaco delegacijos tuo metu buvo išvykusios ir su jomis nebuvo įmanoma kontaktų užmegsti.

Šie visi vakariečių ambasadoriai ir delegacijų nariai buvo paprašyti svarstant žmogaus teises, perskirytų šeimų reikalus, politinių kalinių klausimus, nepamiršti ir pavergtosios Lietuvos reikalų.

Visi delegacijų nariai lietuvių reikalais parodė susidomėjimą. Sen. Dole tų Helsinkio susitarimą pasirašiusių kraštų pilnaties posėdyje savo kalboje net du kartu suminėjo Lietuvą.

Kun. J. Prunskis buvo susitikęs ir su rytų bloko kai kuriais delegacijų nariais, tačiau jie yra Maskvos kontrolėje, ir kitokių nuomonių

reikšti neturi galimybių. Be kitų, buvo sutikęs ir dabartinio Sov. Sąjungos valdytojo Andropovo sūnų Igor Andropov, kuris yra Sovietų Sąjungos delegacijos narys.

Atstovaudamas ALTui kun. J. Prunskis turėjo progos suartėti ir su Madrido konferencijoje dalyvausiais laikraštininkais bei informacijų agentūrų nariais. Laikraštininkas A. Poz Fernandez parašė su kun. J. Prunskiu apie Lietuvos padėtį pasikalbėjimą, kuris lapkr. 25 d. buvo išspausdintas dienrašty "YA", o EFE informacijų agentūros korespondentė Ana Vada de Osmo padarė ALT memorandumo santrauką ir pasiuntė savo centrui, kad būtų įjungta į žinias, siunčiamas Ispanijos laikraščiams ir radijo programoms.

Apie Europos parlamentą

Chicagos lietuvių susirinko sausio 22 d. gausiai į Tautinius Namus, kur buvo pranešimas apie Europos parlamento priimtą rezoliuciją. Pobūvį pravedė ALTo vicepirmininkas Teodoras Blinstrubas, pradžioje perteikęs informaciją apie Europos parlamento sudėtį ir jo darbą. Kun. Juozas Prunskis, pats dalyvavęs parlamento posėdžiuose Strasburge, Prancūzijoje, plačiau papasakojo apie to parlamento didelę reikšmę, apibūdino jo veiklą, perteikė lietuvių delegacijos išpuodžius apie parlamento posėdžius, ypač kai buvo priimta Lietuvai palanki rezoliucija. Pacitavo tame posėdy parlamento atstovų pasakytas kalbas.

ALTo pirm. dr. K. Šidlauskas paryškino, kodėl ALTas ryžosi siųsti savo atstovą į parlamento posėdžius. Atvykęs į susirinkimą iš Clevelando V. Jokubaitis, papasakojo apie VLIKO pastangas, siekiant, kad ši rezoliucija būtų priimta.

Dar kalbėjo dr. L. Kriaučeliūnas, A. Regis, M. Gudelis; kiti klausė, į kuriuos kun. J. Prunskis, papildydamas savo pranešimą atsakinėjo, daugiau informacijų suteikdamas.

Vienybe, 1983 m. sausio 31 d.

Fondas Vasario 16 Gimnazijai remti

Pernai lapkričio 7 d. Vokietijos Lietuvių Bendruomenės įsteigtasis fondas Vasario 16 gimnazijai remti jau ėmėsi darbo—jis išsiuntinėjo atsišaukimus į visus lietuvius, prašydamas paremti gimnaziją.

Fondo valdyboje pirmininku yra Juozas Sabas, vicepirmininku Vincas Bartusevičius, išdininku Antanas Šiugždinis ir kontrolės komisijoje nariais Alina Grininė ir Arminas Lipšys. Tas fondas jau įregistruotas Vokietijos teisme. Po vieną atstovą į Fondą turi teisę atsiųsti kitos gimnaziją remiančios organizacijos.

Valdyba savo atsišaukime šitaip paaiškina Fondo steigimo tikslą ir jo skirtumą tarp jo ir gimnazijos kuratorijos:

Gimnazijos kuratorija yra oficiali gimnazijos išlaikytoja ir savininkė. Ji renka direktorių, samdo mokytojus ir kitus tarnautojus, prižiūri mokyklos darbą ir ūkį, bendrai rūpinasi gimnazijos išlaikymu.

Prie išlaikymo priklauso ir lėšų telkimas. Ir tik šiame darbe Fondas nori kuratorijai padėti. Kuratorija gauna valdišką paramą ir todėl turi laikytis valdžios nustatytų taisyklių. Konkrečiai tai reiškia, kad kuratorija prieš metus iš anksto sustato sąmatą, kuri valdžios pataisoma ir priimama. Ji turi būti paraižiu vykdoma.

Gimnazija negali atleisti nė vieno mokinio nuo mokesčio arba nepasiturintiems duoti nuolaidą. Tokiu atveju reikia ieškoti stipendijų, o tai būtų Fondo uždavinys.

Aktuali yra naujo berniukų bendrabučio statyba. Tačiau ligšiol gimnazija šiam reikalui neturi teisės rinkti pinigų. Specialiems projektams rinkti pinigų tegalima tik su valdžios leidimu. Tas leidimas gaunamas tik tokiu atveju, jeigu užtikrinta, kad lietuviai bent savo trečdalį gimnazijos išlaikymui reikalingų lėšų surinks ir jeigu šitas projektas be valdžios paramos įvykdomas. Jeigu jam reikalinga valdžios parama, tai leidimas rinkti aukas gaunamas tik tada, kai skiriama valdžios parama, nes tik tuomet projekto finansavimas garantuotas.

Turint reikalą su nepalankiu pareigūnu, iš šitos tvarkos gali atsirasti velnio ratas: pareigūnas gali, pasiremdamas faktu, kad gimnazija šiaip jau vos pajėgia savo trečdalį surinkti savo išlaikymui, atmesti paramos prašymą statybai, nes neaišku, ar lietuviai savo dalį šiam projektui surinko. O gimnazija, neturėdama teisės rinkti aukų, negali įrodyti, kad ji savo dalį pajėgia surinkti. Kad nekiltų nesuspriatimų, reikia pažymėti, jog šiuo metu su gimnazija reikalo turintys pareigūnai labai palankūs. Bet gimnazijos istorijoje jau buvo ir kitaip, ir gali būti kitaip, todėl fondas tokiu atveju galėtų padėti. Jis negaus valdžios paramos, ir todėl jam nereikia leidimo rinkti aukas statybai. O surinktus tam tikrą sumą, jau gali valdžios įstaigas per gimnaziją raginti, skirti valdžios paramą.

Fondas reikalingas ir dėl neišleistų pinigų likučio. Gimnazija visus gautus pinigus turi išleisti iki kalendorinių metų, ir tai pagal sąmatą. Kas gruodžio 31 d. lieka,

reikia grąžinti valdžiai, nes valdžia padengia tik trūkumą, o jeigu metų gale liko, tai reiškia, kad netrūko. Jeigu, pavyzdžiui, atsirastų didesnis likutis gruodžio mėnesį, tai galėtų pasitaikyti, kad dalis jo netiesiogiai atitektų valdžiai. Ligšiol dar tokių dalykų nebuvo, bet yra geriau iš anksto apsidrausti. Todėl šitoks fondas reikalingas. Fondas galėtų likutį priimti ir gimnazijai pinigų pervesti tada, kai jie reikalingi.

Beveik visos privačios mokyklos Vokietijoje turi tokias pagalbines organizacijas. Ir vengrų ir latvių gimnazijos turi tokius šalpos fondus. Fondas Vasario 16 gimnazijai remti jau seniai buvo reikalingas, ir reikia tikėtis, kad jam seksis telkti lėšas, parūpinti reikalingų stipendijų ir padėti gimnazijai įvykdyti didesnius projektus, kaip dabar berniukų bendrabučio statybą. Bet jo darbas tik tada bus sėkmingas, jeigu visi lietuviai jį remis ir per jį Vasario 16 gimnaziją.

Fondo adresas: Fondas Vasario 16 Gimnazijai Remti, c/o Litauisches Gymnasium, D 684 Lampertheim—Heuttenfeld.

Pagerbė lietuvių draugą

Chicagoje sausio 19 d. suruoštam senatoriui Charles H. Percy pagerbti, dalyvavo daug žmonių. Atvykęs prezidentas Reagan pasakė kalbą. Kadangi sen. Percy daug paremia lietuvius, net ir Lietuvos nepriklausomybės minėjimą JAV senate organizuoja, tai pagerbime buvo nemažai lietuvių-republikonų veikėjų. Iš Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos dalyvavo pirm. dr. K. Šidlauskas, vicepirmininkas dr. L. Kriaučeliūnas, gen. sekretorius inž. Gr. Lazauskas, adv. A. Domanskis ir kiti.

Lietuvis liudijo dirbęs kaip kalinys prie Sovietų dujotiekio

Chicago Tribūne gruodžio 27 d. laidos pirmajame ir antrame puslapiuose aprašė Antano Pranckevičiaus liudijimą Valstybės Departamente Washingtono dėl kalinių naudojimo prie sovietų tiesiamo dujotiekio.

Pranešime iš Washingtono, pavadintame "Soviet refugee describes forced labor on pipeline" duodama nemaža žinių ir apie Pranckevičių, kuris su savo šeima neseniai gavo leidimą atvykti į Chicago.

Būdamas geologu Pranckevičius keliais savo gyvenimo laikotarpiais turėjo progos pats dirbti prie dujų laukų Rusijos šiaurėje.

Ilgiausiai jis ten buvo vėliausiu metu (nuo 1975 m. iki 1979 m.)

Pranckevičius pateko prie dujotiekio, kuomet 1974 m. jis buvo pašalintas iš dėstytojo pareigų Vilniaus universitete, nes atsisakė pasirašyti Šolženicyną smerkiantį laišką.

1979 m. jis neteko tarnybos ir dujotiekio darbuose, nes pradėjo rūpintis emigravimu į JAV. Tuomet gyvendamas Leningrade jis aktyviai dirbo su sovietiniais disidentais ir išleido kelis St. Petersburgo almanacho numerius. Daug

Pasaulio Lietuvių Dienų spaudos konferencijoje sausio 15 d. Iš k. į d.: D. Korzonienė, V. Matranga, R. Rudaitienė, R. Kemežaitė, B. Bagdonienė ir I. Bublienė; stovi: B. Juodelis, R. Dirvomis, A. Juodvalkis, dr. A. Razma, B. Brazdžionis, dr. A. Butkus, P. Petrutis, J. Šlajus ir V. Adamkus.

Ruošiamasi Pasaulio Lietuvių Dienoms

Sausio 15 d. Chicagoje, Jaunimo centre esančioje PLB būstinėje, įvyko Pasaulio Lietuvių Dienų rengėjų susitikimas su spauda, norint painformuoti apie pasiruošimus tu dienų programai atlikti.

Susitikimui vadovavo II Pasaulio Lietuvių Dienų informacijos komisijos pirmininkė Ritonė Rudaitienė. Pagrindinius pranešimus padarė II PLD centrinio komiteto pirmininkas dr. A. Razma ir vicepirmininkas Br. Juodelis.

II-ąsias PLD ruošia Pasaulio Lietuvių Valdyba, talkinama Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos, ŠALFAS sąjungos, centrinių organizacijų bei komitetų ir pavienių asmenų.

Šventėje, kurios programa bus atlikta birželio ir liepos mėnesiais, yra net penki plačios apimties

renginiai: birželio 27-30 dienomis Chicagos Jaunimo centre bus PLB VI-asis seimas ir paroda. VI-oji JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventė vyks liepos 3 d., Chicagos universiteto paviljone, dalyvaujant 37 chorams su 1300 dainininkų. Taip pat dalyvaus ir mokykliniai chorai. Penktasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas bus Illinois universiteto Chicagoje patalpose birželio 24—liepos 3 dienomis. Tų Pasaulio LB Dienų programos rėmuose vyks ir II-osios Pasaulio Lietuvių sporto žaidynės, kurių viena dalis prasideda žiemos sporto varžybomis visiškai netrukus, nuo vasario 5 d. Bendrai sporto žaidynėse Chicagoje tikimasi sutraukti apie tūkstantį sportininkų. Bus rungtinami trylikoje sporto šakų.

Susitikime su spaudos ir radijo bendradarbiais dalyvavusieji vadovai ar jų atstovai pateikė informacijos ir apie pasirengimus atskiruose komitetuose, kaip rengiamasi užimti iš visos Amerikos ir viso pasaulio suvažiavusių lietuvių laiką.

Pasirodo, seimo kultūrinių renginių komitete dirba net penkiolika komisijų, kurios rūpinasi ir dailininkų meno paroda, ir Aušros šimtmečio sukakties paroda, filmų ir talentų vakaru su kultūrine programa, Lietuvių operos spektakliu "I Lituani" ir kitais.

Informacijų suteikė ir lėšų telkimo komiteto pirmininkė, pabrėždama, kad darbas vykdomas per LB apylinkes, asmeniškai ir laiškais.

Siame susitikime dalyvavo ir JAV LB krašto valdybos pirm. dr. A. Butkus ir Kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublienė.

Baltijos komitetas JAV Kongrese

JAV Kongrese veikia vadinamas Ad Hoc Committee on Baltic States and Ukraine. Jo pirmininkas kongresmanas Brian J. Donnelly antruoju pirmininku (CO-Chairman) paskyrė kongresmeną Don Ritter (dem., iš Pennsylvania) Jis per daugelį metų nuoširdžiai rūpinasi pabaltiečių reikalais. Ankstyvesnis antrasis pirmininkas Charles Dougherty vėliausiuose balsavimuose nebuvo į kongresą išrinktas.

LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

Kultūros Instituto suvažiavimas

Gruodžio 3-5 dienomis Huettenfelde, Romuvoje, įvyko antrasis Vakarų Vokietijos Lietuvių Kultūros Instituto metinis suvažiavimas. Jį pradėjo instituto vedėjas mokyt. Vincas Bartusevičius.

Iš Berno atvykęs diplomatas ir istorikas dr. Albertas Gerutis suvažiavimą pasveikino Šveicarijos lietuvių ir Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu.

Vakarų Vokietijos LB krašto valdybos sveikinimus perdavė Živilė Grodbergienė.

Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas pažymėjo, kad pirmieji instituto žingsniai jau padarė gerą išpūdį lietuvių ir vokiečių visuomenėje.

Suvažiavime perskaitytos keturios paskaitos. Meno istorikas dr. Povilas Reklaitis nagrinėjo Lietuvos pranciškonų-bernardinų meno istorijos programą XVIII š. žemėlapyje "Provincia Lithuana" perspektyvoje.

Dipl. bibl. Artūras Hermanas apžvelgė keletą naujesnių vokiškai pasirodžiusių knygų bei studijų apie senąją ir naująją Lietuvos istoriją.

Apie Lietuvos laisvės kovas 1944-56 metais pranešimą skaitė dr. Čeginskas.

Kun. Jonas Dėdinas kalbėjo apie naujausias teologines kryptis krikščionybėje.

Ateinantiems dvejiems metams institutui vadovauti išrinkti: vedėjas mag. V. Bartusevičius, pavaduotojas dr. Vilius Lėnertas ir sekretorius dr. Čeginskas. Archyvo ir bibliotekos vedėju patvirtintas A. Šmitas. Revizorium išrinktas Petras Odinis.

Institutas buvo įsteigtas 1981 m. kovo 7 d. Jis kol kas įsikūręs Romuvos pilyje, kur turi du kambarius.

Viename kambaryje yra būsimoji centrinė lituanistinė bibliotekos užuomazga. Saugoma 1,300 tomų iš dr. Jono Griniaus palikimo, kuri institutui perdavė jo našlė Alina Grinienė. Perimta ir dalis dr. Petro Karvelio knygų. Netrukus ketinama perimti buv. Kybartų gimnazi-

jos bibliotekos knygas, dalį Vasario 16 gimnazijos knygų, Luebecko LB skyriaus knygynėlių.

Kitas kambarys skirtas Instituto archyvu. Pirmiausia surinkti ir sutvarkyti Romuvos pilies palėpėje buvę išmėtyti aktai ir dokumentai. Ateityje bus perimti bendruomenės apylinkių archyvai. Savo archyvus jau pažadėjo perleisti Dortmundu ir Luebecko apylinkės. Instituto archyvu ir bibliotekai vadovauja istorikas A. Šmitas, padedamas dipl. bibl. Artūro Hermano ir mokyt. Marijos Šmitienės.

Institutas šiemet pradėjo leisti savo mažųjų raštų seriją. Iki šiol pasirodė du sąsiuviniai po 230 egz.

Metinis visuotinis narių susirinkimas teigiamai įvertino Instituto veiklą ir nutarė ją toliau plėtoti.

"Spindulio" viešnage Australijoje

Per Kalėdų šventes Melbourne įvykusiose Australijos Lietuvių Dienose iš Amerikos dalyvavo Los Angeles "Spindulio" ansamblis, vadovaujamas Onos Razutienės. Tai ansamblis, kuris šoka, dainuoja ir sportuoja.

Pradžioje savo pasirodymu jis sužavėjo lietuvius ir jų australus svečius Lietuvių Dienų programoje. Vėliau dalyvavo tautinių šokių šventėje, kur rodėsi atskirai ir su Australijos lietuvių tautinių šokių grupėmis, ir dainų šventėje, dainuodami paskirai ir kartu su vietiniais choriais.

Vėliau jie atskirus koncertus atliko Melbourne ir Sydnėjaus miestuose. Susidomėjimas buvo toks didelis, kad abiem atvejais, kaip sakoma, salės lūžo nuo publikos, kuriai patiko viskas, dainuojantis ir šokantis ansamblis ir jo grakščios ir gražiabalsės solistės Vida Polikaitytė ir Vilija Variakojytė.

Be šokių ir dainų programos, ansambličiai turėjo ir sportinį pasirodymą—Melbourne jie sužaidė draugiškas rungtynes su vietos veteranais krepšininiais. Svečiai pralaimėjo keliais taškais ir revanšui pakvietė savo priešininkus

Dail. M. Stankūnienės darbų paroda per Lietuvių Dienas Clevelande. Net 4 paveikslus išgiję Rytas ir Aušra Babickai. Iš k. į d.: R. Babickas, J. Stankūnas, kun. A. Kezys, S. J., A. Babickienė. Vl. Bacevičiaus nuotr.

rungtynėms Los Angeles mieste arba Chicagoje, kur jie dalyvaus Pasaulio Lietuvių Sporto šventėje.

Su "Spindulio" ansambliu Australijoje, be jo vadovės Onos Razutienės, buvo pavaduotojas Vytautas Bandziulis. Dalyvavo pianistės Ona Barauskienė ir Daiva Jasulaitytė, akordeonistu buvo Rimas Polikaitis, programos pranešėja Violeta Gedgaudienė. Kartu buvo atvykusi ir Danguolė Vizgirdienė, Los Angeles LB apylinkės valdybos pirmininkė, daug prisidėjusi prie šios ansamblio išvykos suorganizavimo. Ansamblis veikia LB apylinkės žinioje.

SKUODŽIO IŠLAISVINIMO BESIEKIANT

Senatorius Charles H. Percy, pakartotinai ALTo pirm. dr. K. Šidlausko paprašytas rūpintis Vytauto Skuodžio išlaisvinimu, pranešė, kad tuo klausimu jis vėl kreipėsi į JAV prezidentą Reagan ir taip pat kreipėsi į Sovietų Sąjungos ambasadorių Washingtonė Dobryniną, primindamas apie reikalą išlaisvinti V. Skuodį, leidžiant tam JAV piliečiams ir jo šeimai atvykti į Ameriką.

Čiurlionio ansamblis sausio 16 d. paminėjo savo 43-čią sukaktį. Ansamblį Vilniuje suorganizavo jaunas ir energingas muzikas Alfonsas Mikulskis, vadovavęs Čiurlionio ansambliui per visą jo 43 metų lietuviško tautinio meno puoselėjimo kelią.

Ir šią sukaktį švenčiant, ansamblis ir jo vadovas muz. A. Mikulskis ryžtasi ateities darbams. Gi vienas iš pirmųjų—Dainų šventė Chicagoje. Sukaktuvines vaišes puošė S. Stasieneš tortas. E. Samas parodė skaidres, kurias jis pagamino prieš 25 metus ir padovanojo jas Čiurlionio ansamblio archyvu, kurį pavyzdinčiai per tiek metų tvarkė ir tebetvarko Ona Mikulskienė. [VB]

Jaunųjų muzikų konkurso laimėtojų koncertas įvyks šeštadienį, vasario 19 d., 7 v. v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia ir globoja JAV LB Kultūros taryba.

VASARIO 16 MINĖJIMAI

Clevelando lietuviai Vasario 16 mini vasario 13 d. Rengia ALTas.

Detroito minėjimas bus vasario 13 d. Marshall High School auditorijoje. Pagrindiniu kalbėtoju bus chicagietis dr. Leonas Kriaučeliūnas.

Palm Beach, Fla., Liet. Bendruomenės apylinkė minėjimą rengia vasario 6 ir 16 dienomis. Vasario 6 d. bus iškilmingos pamaldos, kurias atnašaus kun. Vytautas Pikturna St. Paul of the Cross bažnyčioje, o vasario 16 d.—Holiday Inn salėje bus minėjimo programa. Pagrindiniu kalbėtoju bus inž. Algis Zapa-reckas, iš Detroito.

Bostono lietuviai Vasario 16 d. minėjimą turės vasario 13 d. Kalbėtoju pakvietė ALTo informaciją vedėją kun. Juožą Prunskį.

Dr. Leonas Kriaučeliūnas ALTo vicepirmininkas, pakviestas pagrindiniu kalbėtoju Vasario 16 d. minėjime Racine, Wisc. Minėjimas įvyks vasario 20 d.

Vienybė, 1983 m. sausio 31 d.

Čiurlionio vardo ansamblis, atšventęs savo 43-jų metų gyvavimo sukaktį, su savo ikūrėju ir vadovu

muziku Alfonsu Mikulskiu [viduryje]. Tortą pjauna Vl. Bacevičiaus nuotr.

KANADOJE

Stasys Gailevičius, muzikas, eidamas 78-tuosius amžiaus metus, pasitraukė į pensiją ir išėjo iš Lietuvos Kankinių parapijos choro vadovo ir vargonininko pareigų. Gailevičius gimęs 1904 m. lapkričio 12 d. muzikų šeimoj.

N. Paterson, jaunas filatelistas, žymas lietuvių filatelisto P. Barbatavičiaus anūkas, tarp daugelio lietuvių dalyvavo Toronte BALTPE VII parodoje. Ten jis buvo išstatęs Lietuvos pašto ženklus ir vokus nuo 1918 iki 1941 m. Rinkinyje įvertintas I-ąja vieta.

P. Barbatavičius eksponavo pabėgėlių pašto ženklus. Lietuvos oro pašto ženklus ir vokų rinkinius. Buvo išstatyti Dariaus ir Girėno autografuoti vokai, buvę "Lituanica" lėktuve, ir Felikso Vaitkaus, perskridusio Atlantą su "Lituanica II" atgabentieji vokai.

S. Vaivada gavo III-ios vietos įvertinimą už Kanados pašto ženklus ir atvirukus.

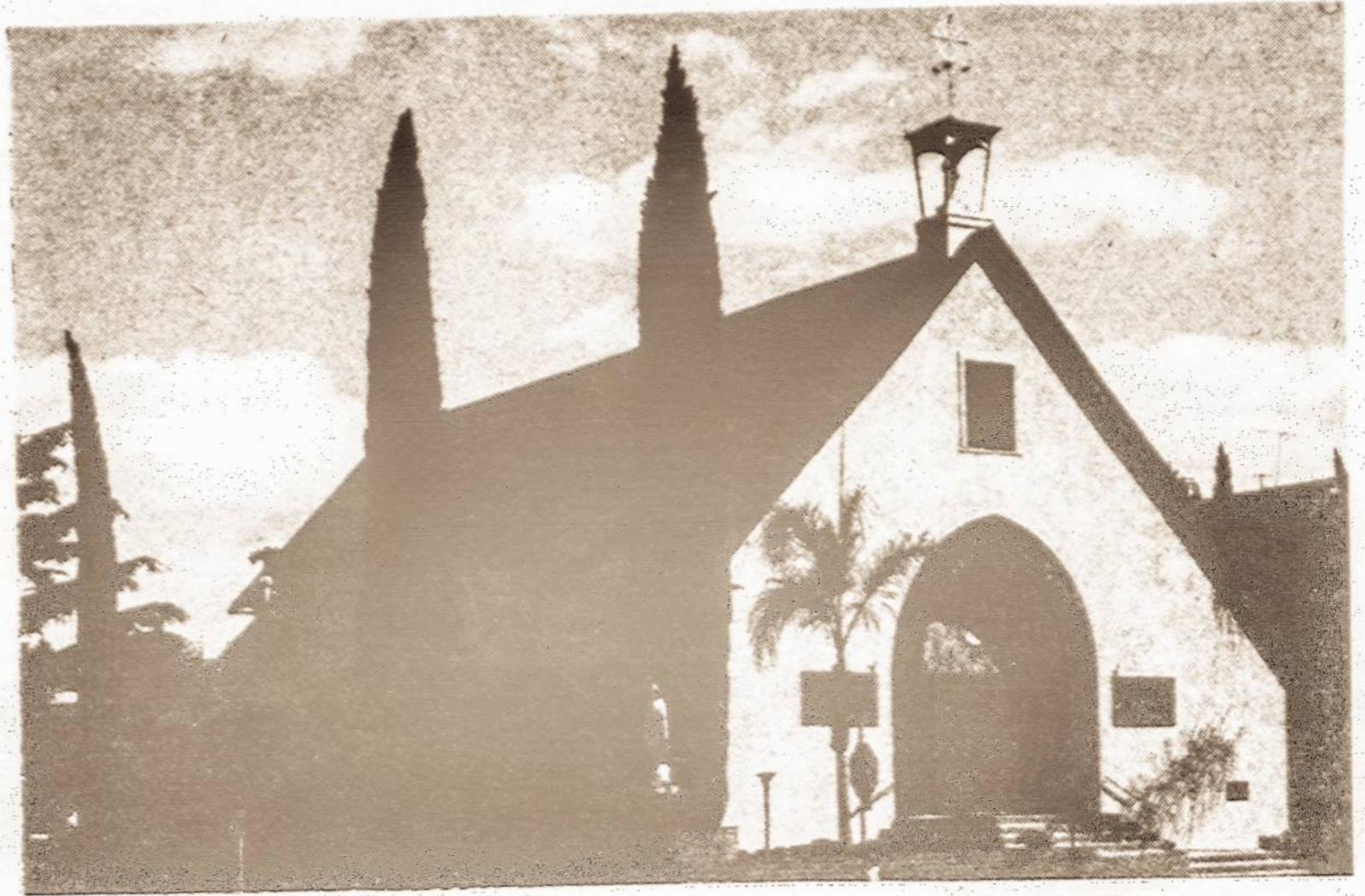
SVEIKINA NAUJĄ LOMŽOS VYSKUPĄ

Sausio 6 d. šv. Petro bazilikoje tarp keturiolikos arkivyskupų ir vyskupų, kuriems popiežius Jonas Paulius II suteikė šventimus, buvo ir Lomžos vyskupas Julius Paetz. Jis buvo paskirtas Lomžos vyskupu, mirus vyskupui Sasinowskiui, kuris Suvalkų trikampio lietuvius skriaudė.

Sužinoję, kad naujasis jų vyskupas gavo šventimus, Suvalkų lietuvių, gyvenantys Seinų, Punsko ir Smalėnų lietuviškose parapijose, pasiuntė jam sveikinimą.

Sveikindami jį, jie palinkėjo jam Dievo palaimos jo gamytojiškame darbe, tikėdamiesi, kad jis teisingai išspręs lietuvių religinio gyvenimo problemas.

Australijos lietuvių katalikų federacijos suvažiavimas įvyko gruodžio 27 d. Melbourno lietuvių namuose. Pagrindinę paskaitą skaitė kun. A. Spurgis, MIC. Aptarti organizaciniai reikalai, išrinkta nauja valdyba.

Šv. Kazimiero parapijos lietuvių bažnyčia Los Angeles, Cal. pastatyta 1951 m.

Los Angeles, Cal.

Vasario 16-ios minėjimas įvyks vasario 13 d., sekmadienį, pradedant iškilmingomis Mišiomis 10:30 ryte ir akademija šv. Kazimiero parapijos salėje 12:30 p. p.

Susipažinimas su muz. Aloyzu Jurgučiu įvyksta vasario 20 d., sekmadienį, nuo 12:30 iki 2:30 val. p. p. viršutinėje parapijos salėje. Šv. Kazimiero parapijos choras maloniai kviečia visus dalyvauti. Dalyviai bus vaišinami kavute, vynu ir užkandžiais.

Prof. Mykolo Biržiškos minėjimas įvyks vasario 27 d., 12:30 val. p. p. viršutinėje parapijos salėje. Paskaitą skaitys Vincas Trumpa. Visi kviečiami dalyvauti ir prisiminti šį brangų lietuvių tautai žmogų. Rengia Lietuvių Bendruomenė.

Filmas apie sveikatą, kaip būti sveikas ir ilgai gyventi, bus rodoma kovo 20 d., 12:30 val. p. p. parapijos viršutinėje salėje. Tuo rūpinasi Aldona Činikienė. Visi kviečiami dalyvauti.

Tradicinė skautų mugė įvyks kovo 6 d., per Šv. Kazimiero šventę, sekmadienį, parapijos kieme ir sa-

lėse. Pradžią tuoj po sumos. Mugėje rasite skautų ir skaučių rankdarbių ir kitokių įvairybių. Bus duodami lietuviški pietūs, veiks kavinė. Visi kviečiami maloniai dalyvauti ir paremti skautiškąjį jaunimą, pasiryžusį tarnauti Dievui, Tėvynei ir artimui.

Išvyka į Las Vegas organizuojama vasario 28 ir kovo 1 d. Išvykstama 8 val. ryto iš Šv. Kazimiero parapijos kiemo ir sustojama 2 val. p. p. Las Vegas Fremont viešbutyje. Po trumpo poilsio vyksime į Tropikaną. Čia visi dalyviai gaus po 5 dol. ir pietausime. Sekančią dieną ryte Fronoer kasine gausime po 4 dol. ir pusryčius. Dėl informacijų prašom tuoj skambinti J. Kaributui, 665-2619 arba N. Apeikienei, 462-1551.

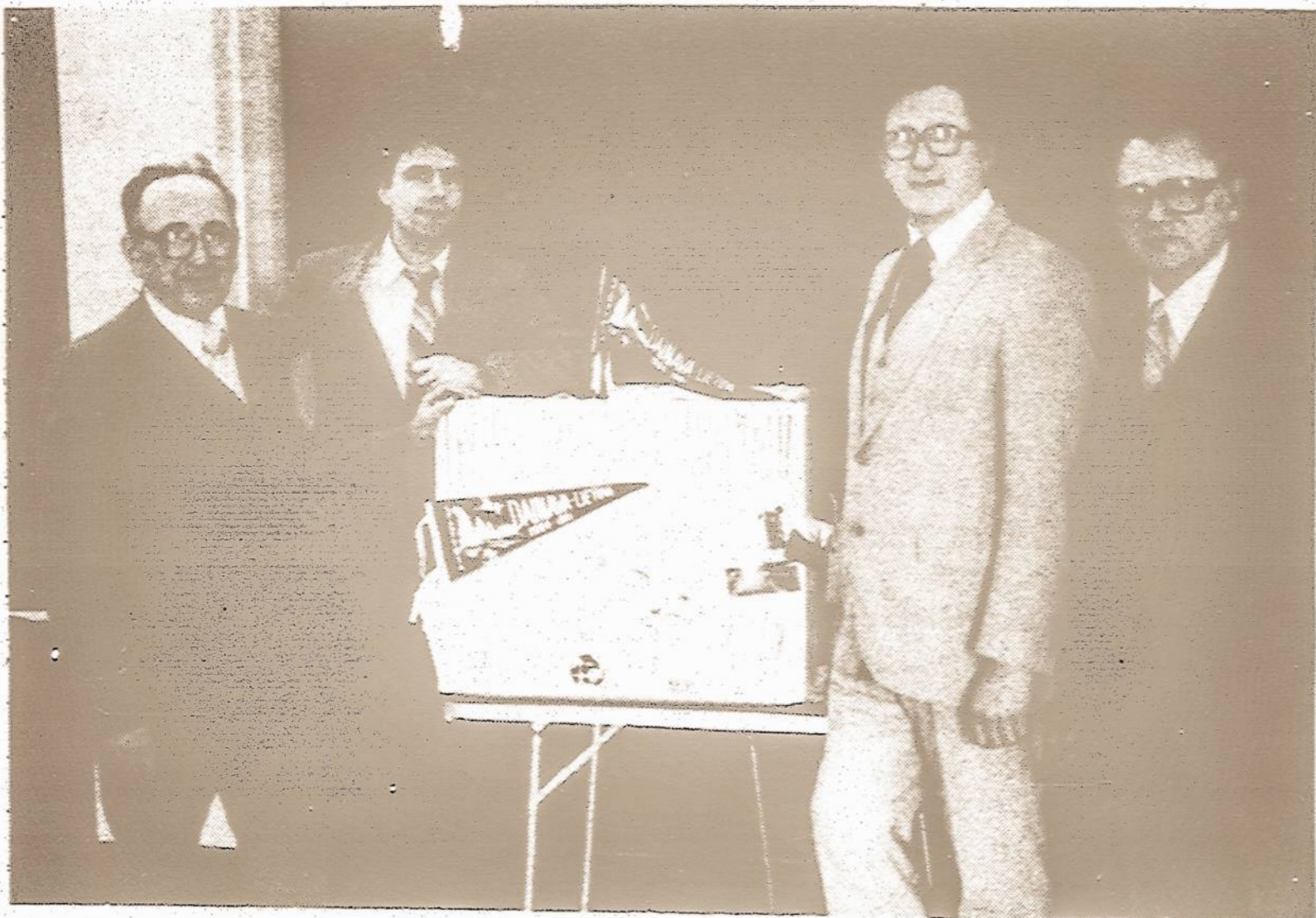
L. B. "Spindulio" tradicinis blynų balius įvyksta vasario 12 d., šeštadienį, 7:00 val. vak. parapijos salėje. Programa atliks jaunimas. Visi maloniai kviečiami atsilankyti, paremti "Spindulį", pasivaišinti blynais bei kitais skanumynais ir pasiūkti prieš gavėnią.

Politinių studijų savaitgalis Los Angeles, Cal., įvyko sausio 29-30 d. šv. Kazimiero parapijos salėje. Į studijas atvyko dr. Adolfas Damašis, naujasis LB krašto valdybos pirm., dr. Antanas Butkus, ir dr. Kazys Ambrozaitis, LB tarybos prezidiumo pirmininkas.

Pasitarė Lietuvos Pasiuntinybės rūmų reikalų

Amerikos Lietuvių Tarybos ir Lietuvių Bendruomenės atstovai gruodžio 4 d. Washington, D. C. pasitarime, drauge su Lietuvos atstovu dr. St. Bačkiu aptarė rūmų remonto reikalus. Jie svarstys ir tolimesnės veiklos planus. Pasitarime ALTui atstovaus iš Chicagos dr. J. Valaitis bei Washingtonė gyvenantys dr. K. Jurgėla ir M. Vaivadienė. Ta proga dr. J. Valaitis pasitars su Jungtinio Pabaltiečių Komiteto nariais dr. J. Geniu ir M. Vaivadiene.

Valstybės sekretorius Shultz ir jo žmona sausio 20 d. surengė diplomatinę misiją šefų ir jų žmonių garbei priėmimą. Lietuvos atstovas ir Ona Bačkienė dalyvavo Valstybės departamento Benjamin Franklin svetainėje.

Detroitė suruoštoje, taip vadinamoje, "Gegužinė po stogu"—Dainavos jaunimo stovyklai paremti, susitikę: Stasys Garbaiskas—gegužinės organizatorius, Linas Mikulionis—Dainavos jaunimo stovyklos valdybos ir direktorių Tarybos narys, dr. Romualdas Kriaučiūnas—Tarybos ir valdybos pirmininkas ir Leonas Petronis—Tarybos narys.

Jono Urbono nuotr.

JAV LB-ės Detroito apylinkės valdybos surengtoje Politinėje vakaronėje, sausio 22-ą, dalis buvusios ir naujos JAV LB Krašto valdybos narių, su ta proga pagerbtais LB-ės remėjais. Iš kairės: dr. V. Majaus-Vienybė, 1983 m. sausio 31 d.

kas, V. Petrulis, J. Ribinskas, V. Rauckis, B. Rauckienė, V. Majauskienė, A. Velavičius, V. Kutkus, dr. A. Damašis, D. Jurgutienė, K. Žiedonis, dr. A. Butkus, N. Maželienė, A. Rugienius ir J. Urbonas.

LIETUVIAI CHICAGOJE

MARIJA KRAUCHŪNIENĖ PASKIRTA LIETUVOS GARBĖS VICEKONSULE CHICAGOJE

Ministeris S. Lozoraitis, Lietuvos Diplomacijos Šefas, paskyrė Mariją Krauchūniene Lietuvos Garbės Vicekonsule Lietuvos Generalinio Konsulate Chicagoje.

Ryšium su tuo Lietuvos atstovas dr. S. A. Bačkis paprašė Valstybės Sekretorių, kad JAV valstybės Departamentas sutiktų M. Krauchūniene tokiu titulu pripažinti.

Valstybės Departamentas sausio 20 d. Lietuvos atstovui raštu pranešė, kad Marijai Krauchūnienei minėtu titulu pripažinimas suteiktas.

Marija Krauchūniene-Januškaitė gimusi Janonių kaime, Kurklių valsčiuje, Ukmergės apskrityje 1943 m., baigusi Pedagoginį Institutą Kaune, o atvykusi į JAV, 1947 m. Chicagoje baigė Wright Jr. College.

Jos vyras Victor Krauchūnas yra Chicagos Title and Trust Co. vicepirmininkas, o sūnus Raimondas eina aukštas pareigas Bell Telephone Co., Chicagoje.

Walterio Rusk vadovaujama kelionių agentūra American Travel Service Bureau rengia dienraščio Draugo ekskursiją į Šventąją Žemę, Egiptą ir Graikiją. Ji užtruks 18 dienų—nuo balandžio 21 iki gegužės 8 d.

Jurgis Janušaitis, rašydamas Chicagos spaudoje apie dail. Povilo Puzino gimimo ir mirties sukaktis, ragina chicagiečius lietuvius surengti jo kūrinų parodą. Jis primena dailininko žmonos išleistą velionio monografiją, bet sako, kad tai "tik kuklus paminklas šiam žymiam mūsų dailininkui". Dail. Puzinas buvo gimęs Rygoje 1907 m. rugpjūčio 3 d. lietuvių kupiškėnų šeimoje. Jis mirė New Yorke 1967 m. spalio 22 d., taigi—75-eri metai nuo gimimo ir 15 metų nuo mirimo.

Amerikos Lietuvių Tarybos Cicero, Ill. skyrius Vasario 16-osios šventę minės vasario 13 d. tuojau po 11 val. Mišių Šv. Antano bažnyčioje salėje. Minėjime paskaitą skaitys dr. K. Ėringis.

ALTo Cicero, Ill. skyrius yra išvystęs artimus ryšius su vietiniu laikraščiu "The Life", kuris noriai skelbia to ALTo skyriaus vadovybės žinias apie lietuvius.

APIE PRIVERSTINĄ GRAŽINIMĄ UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

Chicagos universitetui rašas disertaciją Antanas Adomėnas savo studijiniam darbui ieško asmenų, kurie patys matė, buvo gyvi liudininkai Sovietų pastangų iš pabėgėlių stovyklų gražinti lietuvius, ukrainus ar kitus atgal už geležinės uždangos. Stebėjusieji tokias komunistų pastangas, prašomi susisiekti su doktorantu Antanu Adomėnu, 7151 S. California Avenue, Chicago, IL 60629, tel. (312) 436-5923. Ant. Adomėnas yra veiklus ALTo valdybos talkininkas.

Vienybė, 1983 m. sausio 31 d.

Zigmas Umbražiūnas, anksčiau aktyviai bendradarbiavęs lietuviškoje spaudoje, jau antrą kartą lankosi Egipte. Iš ten vyksta į Pakistaną, Indiją, Burmą ir Nepalį. Jis nori plačiau susipažinti su tų kraštų architektūriniais paminklais, kultūrinio ir socialinio gyvenimu. Be to, numato gerokai pakeliauti po įvairias Himalajų kalnų vietas.

Vytautas Volertas iš Philadelphijos rašo išeivijos kultūrinę apžvalgą Pasaulio Lietuvių Dienų Chicagoje leidiniui. Kultūrinį skyrių redaguoja Vacys Rociūnas, Cleveland, Ohio.

Vytis, Spindulys ir Grandis, tautinių šokių grupės, atliks programą užgavėnių karnavale vasario 12 d. Jaunimo centre. Muziko Fausto Strolios vadovaujama Vaiva pasirodys su nauju įdomiu repertuaru.

Klaipėdos atvadavimo kovų dalyvis majoras J. Tapulionis, kuris lydėdamas dviejų šaulių, uždegė aukurą prie Lietuvos Laisvės Kovų paminklo Chicagoje, minint Klaipėdos atvadavimo 60 metų sukaktį sausio 16 d.

Užgavėnių karnavalas Chicagoje tapo tradicija. Tokių karnavalų turėta jau dešimt. Jų idėją įgyvendino dr. Algis Paulius. Pirmuosius du metus jų surengimui ir vadovavo. Po to keletą metų karnavalo ruošimui vadovavo Vytautas Markevičius.

Vasario 12 d. Jaunimo centre užpildys užgavėnių karnavalo dalyviai. Šių metų karnavalą organizuoti pakviestas jų sumanytojas dr. A. Paulius. Karnavalą ruošia LB Vidurio Vakarų apygardos apylinkių valdybos, talkinant bendruomenininkams.

Danguolė Valentinitė, LB Gage Parko apylinkės pirmininkė, pasinaudodama savo darbovietėje veikiančia "matching funds" programa, Gage Parko apylinkės 500 dol. auką Lituanistikos Katedrai padvigubino.

Inž. Kazys Oželis supažindino su dr. Antanos Rukšos knygos "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės" III-uoju tomu sausio 23 d. Jaunimo centro kavinėje įvykusiame renginyje. Popietę rengė LKVS "Ramošė" Chicago skyrius, talkinamas birutiečių.

Šaulių vadas komanduoja savo narius prie Lietuvos Laisvės Kovų paminklo Chicagoje įvykusiame minėjime sausio 16 d., minint Klaipėdos krašto atvadavimo sukaktį Jaunimo Centro sodelyje. Ed. Šulaičio nuotr.

PAMINĖTA KLAIPĖDOS ATVADAVIMO SUKAKTIS

Klaipėdos krašto atvadavimo sukaktį sausio 16 d. paminėjo Chicagos jūrų šaulių Nemuno rinktinė trijose vietose. Pradžioje buvo pamaldos Jėzuitų koplyčioje, po kurių visi susirinko netoliese esančiame sodelyje prie Lietuvos Laisvės Kovų paminklo.

Programai vadovaujant K. Oželiui buvo pakeltos vėliavos, sugiedoti himnai, uždegtas aukuras, padėta gėlių, išklaudyta kalbų. Minėjimas buvo baigtas visų sugiedota "Marija, Marija."

Po trumpos pertraukos, buvo persikelta į Šaulių namus akademinė minėjimo dalis. Čia pagrindiniu kalbėtoju buvo Mažosios Lietuvos Draugijos valdybos narys Algis Regis.

Klaipėdos vadavimo kovų kovotojų vardu kalbėjo J. Tamulis.

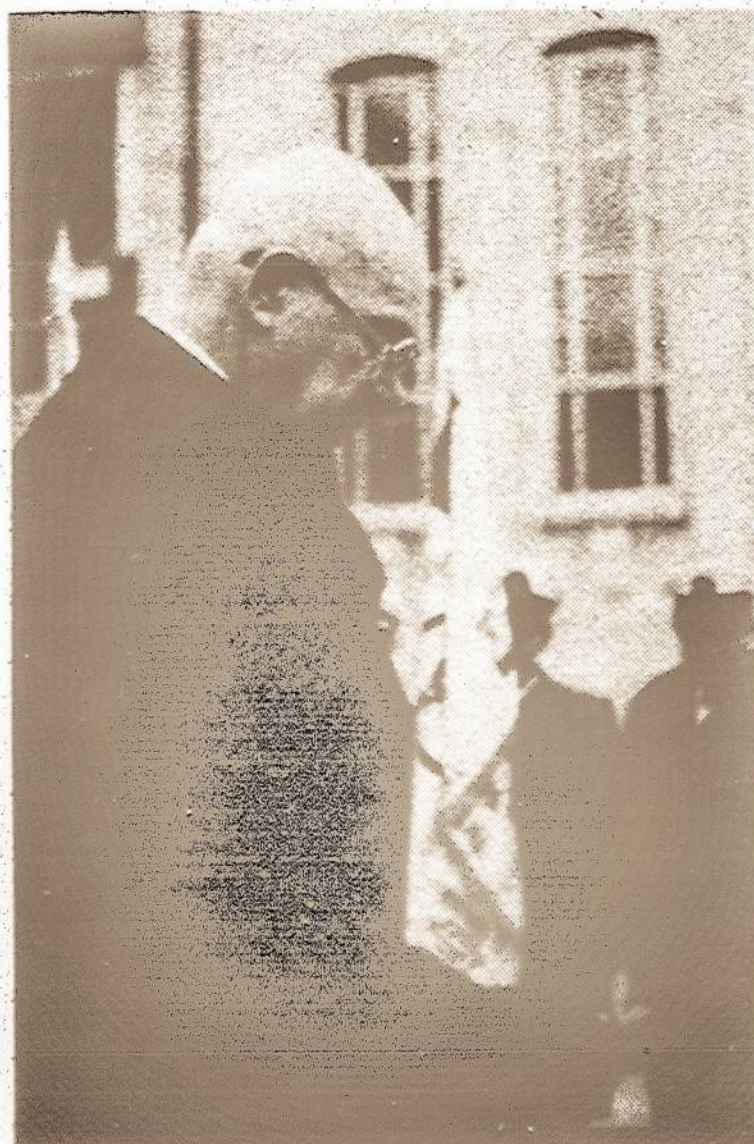
Meninėje dalyje pasirodė solistė Aldona Buntinaitė, kuri akomponuojant Lidijai Šlitterytei padainavo Vydūno sukurtų dainų, o taip pat pridėjo dar ir seną prūsų dainą iš Bėzos lietuviškų dainų rinkinio.

Šių metų minėjimas buvo sukaktuvinis (60 metų), tai ir pati programa buvo geriau suorganizuota ir išpūdingesnė negu ankstesniais metais. E. Tyl.

Jonas Karvelis, gyv. Miami, Fla., knygų ir plokštelių leidėjas, prekybininkas, buvo atvykęs į Chicago ir dalyvavo savo giminaitės a. a. Audronės Marijos Garbenytės laidotuviuose. J. Karvelis yra parašęs ir išleides knygą "Prekybininko kelis".

Nauja "Lithuania" laida

M. Morkūno spaustuve baigia spausdinti naują, ketvirtą laidą anglų kalba kun. J. Prunskio knygėlės "Lithuania". Spausdinama 10,000 egzempliorių. ALT skyriai, nori jų turėti Vasario 16-osios minėjimams, galės jų gauti. Taipgi spausdinamas sąlankas apie Amerikos Lietuvių Tarybos veiklą.

K. Oželis, kuris vadovavo Klaipėdos atvadavimo 60 metų sukakties minėjimui, kalba prie Lietuvos Laisvės Kovų paminklo Chicagoje. Ed. Šulaičio nuotr.

Amerikos Lietuvių Tarybos paruoštas lietuvių Sibiro tremtinių skaidres pasiskolinusi Chicagos priemiesčių televizija, paruošė tuos vaizdus Vasario 16-osios proga parodyti gyventojams.

Klaipėda ir trys Jurgėlai . . .

Atkelta iš 1 psl.

Amerikoje. Visi jie buvo Lietuvos kariuomenės savanoriai, skautai, Petras laikomas Lietuvos skautų įkūrėju, Kostas šiuo metu yra VLIKo valdybos vicepirmininku politiniams reikalams, abudu yra eilės knygų autoriai, pirmasis populiarios knygos apie Darių ir Girėną ir lietuviškąją skautiją, o Kostas—istorinių veikalų apie Lietuvą autorius. Jo ir daktaratui Fordhamo universitete gauti pasirinkta tema buvo iš Lietuvos istorijos—apie JAV ir Lietuvos valstybių santykių užmezgimą.

Be brolių Jurgėlų, newyorkiečiai savo minėjime turėjo ir Joną Jankų, taip pat buvusį Klaipėdos žygyje. Kiti du žygio dalyviai—poetas Antanas Rimydis ir Vienybės rėmėjas Kazimieras Algenis minėjime nebuvo, bet minėjimo rengėjai ir juodu prisiminė.

Šalia pagrindinių paskaitininkų brolių Kosto ir Juliaus Jurgėlų, dar buvo ir svečių kalbėtojų. Invokaciją sukalbėjo Tėvas Leonardas Andriekus. Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis pasakojo iš praei-

ties, prisimindamas savo buvusį viršininką konsulą Joną Budrį, kuris buvo Klaipėdos sukilimo vadu. Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis kalbėdamas kėlė mintį, kad tokius istorinius minėjimus rengtų visos organizacijos.

Meninėje dalyje dainavo Mečys Razgaitis, akompanuojant Viktorui Raliui. Jis padainavo lietuvių kompozitorių ir savo paties sukurtų dainų, kurioms muziką paruošė Juozas Stankūnas. Šaulė Vida Jankauskienė paskaitė ištrauką iš Vyduo ir Ievos Simonaitytės raštų. Minėjimas užbaigtas Lietuvos himnu. Šaulė Elena Mickeliūnienė dalyviams parengė kavutę.

Airis rašo romaną apie lietuvius

Dubline gyvenąs airis Roland King atsiuntė laišką Amerikos Lietuvių Tarybai, pažymėdamas, kad jis renka medžiagą jo suplanuotam romanui apie lietuvius. Jis prašė jam nusiųsti apie lietuvius informaciją. ALTas pagal galimybes jo prašymą patenkino.

Klaipėdos krašto sukilimo komitetas. Iš k. I-oje eilėje sėdi: V. Šaulinskas, J. Lėbartas, pirmininkas M. Jankus, J. Vanagaitis; II-oje eilėje—Stepas Darius, A. Ivaškevičius, A. Marcinkevičius, žurnalistas J. Pronskus. Du paskutiniai dar tebėra gyvi: žurnalistas J. Pronskus jau pensininkas, A. Marcinkevičius-Mantautas gyveno ilgą laiką Brocktone, Mass., o dabar Putname, Conn.

Floridoj Vasario 16-oji

Viktorijos Jacobson rūpesčiu gauta Floridos gubernatoriaus proklamacija, skelbianti visoje Floridoje Vasario 16 dieną Lietuvos Nepriklausomybės diena.

Šv. Jono bažnyčioje, St. Petersburg Beach, Fla. vasario 13 d. 10 val. ryto bus atnašaujamos iškilmingos mišios už Lietuvą. Visi lietuviai kviečiami skaitlingai dalyvauti. Moterys prašomos puoštis tautiniais drabužiais.

Vasario 16 dieną Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga bus iškeliamas lietuvių tautinė vėliava sekančia tvarka:

8 val. ryto Pinellas Parke prie Bibliotekos-library.

9 val. ryto Treasure Island prie Miesto Valdybos—City Hall.

10 val. ryto St. Petersburg Beach, prie City Hall.

11:45 val. ryto Pasadena prie City Hall.

11:45 val. ryto Gulfporte prie Library.

Visi prašomi kuo skaitlingiau dalyvauti.

ARGENTINOJE

Poezijos pavasaris Lietuvių Centro patalpose buvo surengtas Argentinos Lietuvių Balso leidėjo P. Ožinsko iniciatyva lapkričio 28 d. Prisiminti buvę ir dar gyvenantys Argentinos lietuvių poetai ir poezijos mėgėjai.

Pradėta nuo seniai gyvenusio ir La Platoje mirusio Andriaus Višteliausko, apie kurį išsamia paskaitą skaitė Adolfas J. Baltušis. Taip pat paminėti Argentinoje įvairiais laikais rašę Kazimieras Kliuga, Antanas Vilutis, Juozas Kėkštas, Marija Dargužaitė Daujotienė, Pranas Dambravas, Petras Babickas (gyvenantis Brazilijoje).

Savo eilėraščius skaitė Aldo Miguel Šlepetis. Paminėti taip pat Bronius Klimavičius, Kostas Norkus ir Adomas Liačas.

Lietuvių Centre Vytautas Dorelis ir dr. A. Stanevičius iš Urugvajaus surengė pašto ženklų parodą ir parodė skaidrių apie Lietuvą. Visi labai domėjosi Lietuvos pašto ženklų rinkiniu, kuris turi savo istoriją ir yra labai įvairus.

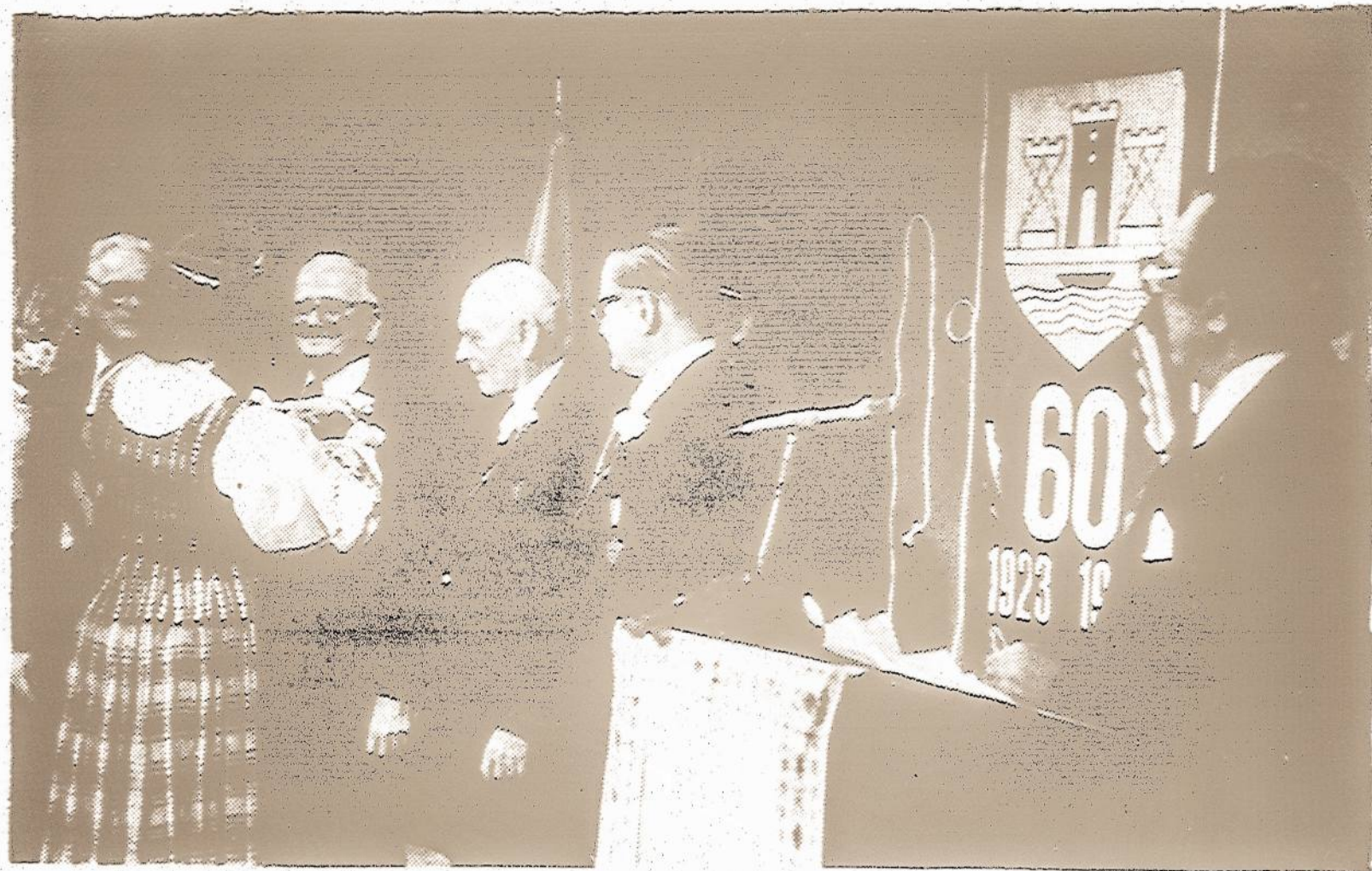
DVI ČIURLIONIO GALERIJS

Chicagos lietuvių tarpe jau yra išisenėjęs reiškinys steigti dvi organizacijas tuo pačiu vardu. Todėl šiuo metu čia turime ne tik dvi Lietuvių bendruomenes, bet ir dvi Čiurlionio galerijas.

Įdomu, jog abi jų neseniai buvo surengusios 25 metų minėjimus (įsisteigimo datą jos naudoja tą pačią, nežiūrint, kad dabar jos nieko bendro tarp savęs neturi, jeigu neskaityti seniai besitęsiančio bylinėjimosi).

Tiesa, "atsiskyrėlių" galerija tituluoja savo Čiurlionio Galeriją su priedeliu "Inc.", ko nedaro ankstesnioji galerija, kuri liko tėvų Jėzuitų Jaunimo Centre. Antroji galerija veikia (nuo 1975 m.) Midland Savings banko patalpose.

Čiurlionio Galerija, Inc. sukakčiai paminėti išleido 56 pusl. leidinį, kuriame, deja, dauguma vietos užima polemniai rašiniai iš Naujienų (vienas kitas ir iš kitos spaudos), kuriuose aiškinama, kad šios antrosios galerijos veikėjai yra tikrieji Čiurlionio galerijos savininkai.

Šaulė Vida Jankauskienė prisega gėles Klaipėdos atvadavimo kovų dalyviams to atvadavimo 60 metų sukakties minėjime vasario 23 d. Kultūros židinyje. Dešinėje—programos vedėjas New Yorko šaulių kuopos vadas Kęstutis Miklas.

Klaipėdos krašto atvadavimo 60 metų sukakties minėjimo Kultūros židinyje rengėjai ir svečiai. Pirmoje eil. iš k. į d.: Minėjimo rengėjų pirm.

Kęstutis Miklas, Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, kap. Petras Jurgėla, dr. Kostas Jurgėla, dr. Julius Jurgėla, Aleksandras Vakselis.

Vienybė, 1983 m. sausio 31 d.

Bostono lietuviai pagerbė J. Sonda

ALGIRDAS BUDRECKIS

Nepaisant stipraus vėjo ir darganos, sausio 15 d. sugužėjo didelis būrys Bostono ir apylinkių lietuvių į So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos III aukšto salę. Kas iššaukė pusantro šimto lietuvių per audringą orą? Visuomenininko ir žurnalisto Jackaus Sondas 90-asis gimtadienis.

Pagerbtuves sklandžiai pravedė Bostono etnografinio ansamblio vedėja Gita Kupčinskienė. Solenizanto spaudos bendradarbis, poetas Antanas Gustaitis apibūdino spalvingą ir įvairiašakį Sondas gyvenimą, įpindamas, kur reikia, ir sąmojingus momentus. "Sondas širdis išplakė 90 metų mūsų naudai. Tai idealus ir mielas žemaitis!" tarė poetas Gustaitis.

Gyvu žodžiu sukaktuvininką pasveikino Bostono Tautinių Šokių Sambūrio steigėja Ona Ivaškienė. ALTo vardu prabilo inž. Aleksandras Chaplikas, prisimindamas ilgus bendradarbiavimo metus Taryboje. Jis taipgi South Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos vardu perdavė geriausių linkėjimus. Buvęs VLIKO Valdybos narys, dabartinis Tautos Fondo vicepirmininkas Jurgis Valaitis Sonda sveikino VLIKO vardu, prisimindamas, kad Sonda dažnai dalyvavo VLIKO seimuose ir net tarnavęs Valdyboje. JAV Lietuvių Socialdemokratų Partijos Centro Komiteto pirmininkas Pranevičius iš Chicagos perdavė savo organizacijos ir ALTo valdybos linkėjimus. Jis gerėjosi, kad socialdemokratų eilėse veikia toks nenuilstamas visuomenininkas, kaip solenizantas. JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirm. dr. Butkaus raštišką sveikinimą perskaitė Algirdas Budreckis, kuris dar nuo savęs pridėjo linkėjimus, kaip bendradarbis VLIKO valdyboje ir spaudoje.

Sukaktuvininką raštu sveikino per 90 asmenų. Gita Kupčinskienė

Jackus Sonda ir St. Griezė-Jurgelevičius kelia 100 svarų švino klėšę [Keleivio puslapį] į mašiną. Ši nuotrauka, kaip ir anksčiau tilpusi Sondas foto Vienybės, 1982 m. lapkr. 30 d. laidoje, yra fotografo K. Daugėlos iš Bedford, Mass.

perskaitė įdomius linkėjimus, kurių tarpe buvo Vilties draugijos pirm. dr. D. Degėsys, Sondeckiai Saulius, Danguolė ir Aldona, Vanda Sruogienė, Alfonsas Nakas, dr. Stapulionienė, Ant. Mačionis, Šveikauskai, J. Glemža, dr. K. Valiūnas, M. Drunga, Tamošaičiai, J. Vembrė, Jurgis Jasaitis, Suzana Šalnienė, Liutikienė ir Paulius Jurgis. Taipgi A. Budreckis perskaitė Vienybės ir Tėvynės redakcijų, SLA 5-osios apskrities, SLA 38, 85 ir 335 Kuopų, bei Lietuvių Darbininkų Draugijos 7 kuopos jungtinį sveikinimą.

Solenizanto garbei Bostono Etnografinio Ansamblio būrelis sudainavo "Žemaičių dainą." Sondas gimtadienio proga muzikas Liepas perskaitė savo parašytą eilėrašį.

Iškeldama šampano taures publika sugiedojo "Ilgiausių metų!"

Pagaliau kalbėjo ir pats Jackus Sonda. "Esu laimingas šį vakarą. Esu gimęs po laimingą žvaigždę, apsuptas gerų žmonių." Save laikė kaltu dėl "Keleivio" uždarymo. Bet publika tokį teigimą tuojau užprotestavo. Užuo kalbėjęs apie savo darbus, solenizantas įdomiai papasakojo apie tuos, kurie darė įtaką į jo gyvenimą. "Noriu prisiminti boksininkus, kurie mane apkumščio. Tai pirma Žemaičių Kalvarijos moteriškė, kuri mane pamokė skaityti... Iš vaikystės dar Daukšys ir Adomas Mikas. Istorikas ir laikraštlininkas Vytautas Stepulaitis mane paveikė. Įstojau į slaptą Kauno studentų ratelį. Didelę įtaką lietuvybei pasišventusi turėjo Felicija Bortkevičienė... Mus mokleivius žavėjo tų laikų milžinai, kaip, Leonas, Maironis, Jakštas, Petras Raudonikis ir zoologas prof. Jurgis Elisonas."

Jackus Sonda savo prisiminimus taip įdomiai pasakojo, kad nejučiomis prabėgo pusvalandis.

Po aplodismentų, visi pasivažiavo ir valandėlę pasižmonėjo, nekreipdami dėmesio į sniegdriabą laukę.

Laurynas Stuoka-Gucevičius. Šis paminklas žymiajam Lietuvos architektui gipse sukurtas skulptoriaus Vlado Vildžiūno, pernai paminėjusio dvidešimt penkerius metus savo kūrybinio darbo.

230 m. nuo Stukos-Gucevičiaus gimimo

Šiomet sukanka 230 metų, kai Migonyse, Kupiškio vals. gimė Laurynas Stuoka-Gucevičius, žymus Lietuvos architektas, kilęs iš baudžiauninkų. Nors jis mirė Vilniuje 1798 metais, bet jo darbais Lietuvos sostinė ir dabar didžiuojasi—tai Vilniaus katedra, buv. rotušė, dabar Dailės muziejus ir kiti pastatai įvairiose Lietuvos vietovėse.

Jis mokėsi Kupiškio, Palevenės mokyklose, Panevėžio pijorų mokykloje. 1773 m. įstojo į Vilniaus universitetą, klausė archit. M. Knakfuso ir matematiko P. Norvaišos paskaitų. Studijuodamas buvo įstojęs į misionierių vienuolyną. 1775 m. Vilniaus diecezijos seminarijoje dėstė matematiką.

Vilniaus vyskupo Masalskio pasiūstas, 1776-77 metais studijavo architektūrą Romoje, išspausdino italų k. straipsnį apie architektūrą. 1778-80 metais keliavo po Europos miestus (Karaliaučius, Elblongą, Berlyną, Hamburgą, Liubecką, Bremeną, Kopenhagą, Stockholmą, Paryžių), studijavo jų architektūrą, lankė statybas, Paryžiuje klausė architektūros profesorių paskaitų. 1781 m. grįžęs į Lietuvą, dirbo Masalskio architektu.

Suprojektavo ir statė rūmus Vilniuje (past. 1780) ir Verkiuose (baigta statyti XIX a. vid.), Vilniaus rotušę (past. 1799; dab. Lietuvos TSR Dailės muziejus), Vilniaus katedrą (past. 1801; dabar Paveikslų galerija), suprojektavo Buivydžių (Vilniaus rj., past. 1790), Cirklišio (Švenčionių rj., past. apie 1796), Čiobiškio (Širvintų rj.) ir Maliatičių (Gudijos TSR, past. 1794), Jonavos (past. 1791), Sudervės (Vilniaus rj., past. 1803) ir kitų vietovių architektūrinius kompleksus. Rokiškio dvaro rūmus ir prekybos pastatą, gyv. namų Vilniuje (namas Muziejaus g. ir kt.), Kretingoje.

1790 m. sudarė Vilniaus miesto planą (numatė naujas gatves, išplano Vingio parką ir kt.). Manoma, kad pagal jo brėžinius statytas Rokiškio centras. 1793-94 m. dirbo Vilniaus un-to profesoriumi, vadovavo architektūros katedrai. Kartu skaitė topografijos paskaitas prie Vilniaus universiteto veikusioje Lietuvos Inžinerinio korpuso mokykloje. Buvo Vilniaus masonų ložės narys. 1794 m. suorganizavo Vilniaus sukilėlių Nac. gvardiją, jai vadovavo, mūšyje Ašmenos—Varenavo ruože buvo sužeistas. Su kitais Lietuvos sukilėlių tarybos nariais pasirašinėjo universalus (atsišaukimus). Po 1794 m. sukilimo iš universiteto buvo atleistas. Buv. karaliui Stanislovui Augustui užtarus, 1797 m. grįžo į universitetą ir iki mirties vadovavo architektūros katedrai.

Kūrybinės ir pedagoginės Stukos-Gucevičiaus veiklos metai buvo vaisingiausias Lietuvos klasicistinės architektūros etapas.

Stuoka-Gucevičiaus buvo plataus akiračio pedagogas, derinęs architektūros teoriją su statybos praktika. 1793 m. jis sudarė architektūros dėstymo programą, į kurią įtraukė civilinės ir karinės architektūros projektavimą, medžiagų atsparumą, statybines statiką bei mechaniką, kaip papildomus dalykus įvedė geologiją, geodeziją.

Jis išrado bei patobulino nemažą statybinių mašinų. Savo mokiniams diegė svarbiausius klasicistinės architektūros bei savo kūrybos principus, ypač reikalavo architektūros planavimo paprastumo ir aiškumo, pastatų monumentalumo, atskirų jų dalių darnaus santykio su visuoma, nemažą dėmesio skyrė grafinei projektų išvaizdai.

Jis turėjo žymių mokinių-pasekėjų, kaip M. Kado, J. Podčasinskis, K. Podčasinskis, M. Šulcas ir kiti architektai.

Vienybės, 1983 m. sausio 31 d.

KAIP MASKVOJE GYVENA LIETUVIAI STUDENTAI

Kultūros barų 12-jame nr. (1982) Saulė Dautartaitė rašo apie lietuvius, studijuojančius Čaikovskio vardo konservatorijoje. Ji buvo su jais susitikusi jų bendrabutyje. Ji rašo:

“Studentų bendrabutis Malaja Gruzinskaja gatvėje—tikras grojantis namas. Koridoriai pilni garsų: skamba fortepijonai, fleitos, obojai, smuikai. Ant 259 kambario durų—Gedimino pilies vaizdelis ir rūpestingai išvedžiotos raidės—Lietuva”. Čia ir įvyko pirmasis susitikimas su Maskvos konservatorijoje besimokančiais studentais iš Lietuvos. Dabar čia jų trylika: altistas Ronaldas Ramislauskas (M. Tolpygo kl.), pianistai Lijana Baronaitė (prof. T. Nikolajevos kl.), Albina Šikšniūtė (N. Nosovo kl.), Petras Geniušas (prof. V. Gornostajevos kl.) ir Arūnas Staškus (V. Kostelskio kl.), smuikininkai Ingrida Armonaitė, Lolita Kišonaitė, Vilija Talimaa ir Žilvinas Malikėnas (visi prof. I. Bezrodno kl.), Rusnė Mataitytė (V. Klimovo kl., violončelistas Edmundas Kulikauskas (N. Šachovskajos kl.), fleitistas Kęstutis Mažeika (J. Jagudino kl.) ir aspirantė kompozitorė Audronė Žigaitytė. Potenciali aspirantė ir fleitistė Laima Šulskutė (rašant straipsnį, ji išlaikė stojamuosius).

Autorė pasikalbėjo ir su studentais, ir su jų profesoriais. Visi kalba apie sunkų darbą—jie sako: “Kas čia mokosi, tas dirba”. Pradžioje nelengva: reikalavimai milžiniški, tempai pašėlę, pirmus metus ir nostalgija kankina. Bet paskui žmogus pripranti.

Ir toliau autorė rašo:

“Staiga pasidarė įdomu, ką mano pašnekovai prisimins po kelerių ar keliasdešimt metų? Nekalbant, žinoma, apie savo specialybės pamokas.

Paklausti, ilgai negalvojo: išliks ryškiausi koncertai, spektakliai, atlikėjai, išliks parodos, festivaliai. Ir draugai. Ne tik visoje Sąjungoje, bet ir daugelyje pasaulio šalių.

Šiomet, pavyzdžiui, universitete

susikūrė lietuvių folklorinis ansamblis. Rusnė Mataitytė vadovaujama, jie šoko, dainavo, grojo. Visiems patiko. Ansamblis tapo tarp fakultetinio meno saviveiklos konkurso prizininku.

Panašių ansamblių yra daugiau. Jie padeda pajusti daugiatautės Maskvos dvasią, neaprepiamą mūsų šalies platybę, atokiau gyvenančių tautų egzotišką meną. Visa tai praverčia. Visa tai yra Maskva. Reikia mokėti pasiimti, kas joje yra gera ir nepakartojama. Nes talentas yra ne tik profesionalūs igūdžiai...

“Mūsiškiai” koncertuoja katedrų vakaruose, “šefams”, kartais ir Konservatorijos Mažojoje salėje. Aišku, pasirodo ką išmokę ir sugrįžę į Vilnių.

Pernai Vilniaus Mažojoje baroko salėje senovinę muziką grojo L. Baronaitė, R. Ramislauskas, R. Kalnėnaitė (pernai baigusi Maskvos konservatoriją), V. Talimaa, L. Šulskutė.

Pavasarij turėtų vėl įvykti Maskvoje studijuojančiųjų koncertas Vilniuje. Draugai papasakojo, kad trys smuikininkės—Armonaitė, Talimaa ir Kišonaitė—svajoja pagroti po koncertą smuikui ir orkestrui, diriguojamos I. Bezrodno.

A. Žigaitytės išbandymas laukia anksčiausiai: iki Naujųjų metų egzaminų komisijai ji turėjo pristatyti savo kūrinių įrašus.

— Ruošiu milžinišką darbą—operos pagal Justino Marcinkevičiaus “Mažvydą” prologo ir 1 paveikslą atlikimą su orkestru, choru ir septyniais solistais.

Sutikau daug gerų žmonių, neatšisakiusių padėti: chorvedį P. Gylį, dirigentą J. Domarką, dainininką V. Prudnikovą ir kitus.

Įrašysiu ir du vokalinius ciklus—“Nemuną” ir “Iš toli sugrįžus”. Grįžau kartą iš Maskvos, ir kilo mintis parašyti pastarąjį. Iš Justino Marcinkevičiaus pasiėmiau pagrindinę idėją—mylėti: Tėvyne, gamtą, žmogų, grožį...

Vaidas iš Žiemos šventės Rumšiškėse.

V. Kapočiaus nuotrauka

LIETUVOJE

NAUJA VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Kaune, Ažuolyno pakraštyje, pradėta statyti biblioteka. Ją suprojektavo Miestų Statybos Projektavimo Instituto Kauno skyriaus architektai. Vadovavo vyr. inž. J. Antanavičius. Bus 4-rių ir 7-ių aukštų pastatų kompleksas.

KELTUVAS—SUKAKTUVININKAS

Senasis Kauno keltuvai į Žaliaikalnį, kuriuo daugelis kauniečių yra važinėję ir gerai prisimena, nepriklausomybės laikais vadintas “funkulieriumi” 1982 m. paminėjo 50 metų sukaktį.

Vagonėlyje sutelpta 35 žmonės. Juo užsikėlus, jeigu nelipama aplinkui į kalną, sutaupoma 10 minučių laiko. Keltuvai tebeveikia.

BOTANIKŲ EKSPEDICIJA

Žymus prancūzų botanikas J. Jilibert prieš 200 metų išspausdino savo veikalą pavadindamas Lietuvos flora. Sukaktį atžymint, surengta Pabaltijo botanikų ekspedicija. Dalyvavo 100 Lietuvos, Latvijos ir Estijos mokslininkų, kurie turėjo progos stebėti retuosius augalus Lazdijų ir apylinkės pietinėse dalyse.

AUKSO MEDALIS

Brno mieste, Čekoslovakijoje Parodų Pavilijone kino saviveiklininkų-mėgėjų festivalyje buvo rodomi filmai iš Tarybų Sąjungos. Atstovauta ir Lietuva. Du vilniečiai—Daiva Adamonytė ir Albinas Slavinskis su filmu “Tarp žmonių” laimėjo vieną iš dviejų aukso medalių. Keletas kitų lietuvių kinematografijos mėgėjų laimėjo prizus.

TELŠIŲ MUZIEJUS

Pernai Telšių Kraštotyros Muziejus įsigijo virš 400 naujų eksponatų dėka sudėtinės ekspedicijos, kuri aplankė 8 kaimus, užrašė įvairių prisiminimų, tautosakos liaudies meno dirbinių. Ekspedicijai vadovavo G. Šatkauskas.

Muziejaus buities skyriuje pastatyta 16 etnografinių pastatų. Muziejus dabar turi 31,000 eksponatų.

PAGERINTA LIETUVOS SPAUDOS TECHNICA

Lietuvos Elta praneša, Vilniuje kyla naujų spaudos rūmų—leidyklos komplekso kontūrai. Viename naujojo komplekso gamybiniame korpuse montuojamas didžiausias Lietuvoje laikraščiams spausdinti centras.

Ši Rytų Vokietijos gamybos ofsetinė ruloninė mašina Rondoset galės vienu metu spausdinti šešis skirtingus leidinius, pateikdama per parą apie du milijonus egzempliorių. Lietuvos poligrafijos praktikoje atskiri agregato mazgai, sveriantys po 18-20 tonų, buvo gabunami į spaustuve jau sumontuoti—tiesiai iš Vokietijos gamyklos Plaueno mieste, panaudojant specialias automašinas. Atgabenta sekcija pastatoma į būsimą gamybos vietovę per 4-6 valandas. Visą renginį Vilniuje montuoja R. Vokietijos Flamago ir Tarybų S-gos Poligrafmontažo firmų specialistai.

LIETUVOS GYDYTOJAI VOKIETIJOS TELEVIZIJOJE

Vilniaus Tiesos korespondentas Berlyne Leonas Stepanauskas rašo, kad Berlyno televizijos pirmos programos laidų cikle ryškia vietą užėmė šiomis dienomis transliuotas reportažas iš Kauno klinikų bei Širdies ir kraujagyslių fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo instituto.

Redaktorius Heintz Lembek, operatoriai Gert Bajinski, Wolfgang Nosek, vasarą dirbę Lietuvoje, pateikė išimenančius vaizdus ir pašnekesius apie širdies ligų profilaktiką, terapiją (tame tarpe muzikos ir šokio), ypač didelį šia prasme rūpestį vaikais nuo ankstyvo mokyklinio amžiaus.

Lietuvos Mokslinio tyrimo instituto direktorius profesorius Juozas Blužas dalijasi mintimis, kaip Lietuvos kardiologinis centras bendradarbiauja su Lietuvos rajonais, su kitomis tarybinėmis ir užsienio panašiomis įstaigomis. Mokslininkas atsakė ir į Rytų Vokietijos medikus bei televizijos žiūrovus dominančius klausimus.

Kauno medicinos instituto rektorius, akademikas kelis kartus viešėjęs ir paskaitas skaitęs ir Amerikoje Zigmąs Januškevičius kalbėjo apie jaunųjų medikų rengimą ir auklėjimą.

Grupė šiuo metu Maskvos Čaikovskio vardo konservatorijoje studijuojančių lietuvių.

Vienybė, 1983 m. sausio 31 d.

European Parliament for the Independence of Baltic States

In Europe at present there is a very strong trend towards unification of the nations of that continent. Among other powerful institutions serving this purpose is the European Parliament. Ten states are united in the Parliament: Belgium, Denmark, the Federal Republic of Germany, Greece, France, Ireland, Italy, Luxemburg, the Netherlands, the United Kingdom. The Parliament has 434 representatives from these countries.

On January 13, 1983 this Parliament accepted a resolution requesting that the Council of Foreign Ministers of the mentioned ten states would submit the question of the Baltic States, at the present occupied by the Soviet Union, to the Decolonization Subcommittee of the United Nations. The European Parliament also considers that the plight of these states, Lithuania, Latvia and Estonia should be the subject of review during the conferences to monitor implementation of the Helsinki Final Act.

The Parliament expressed hope that the Conference of Foreign Ministers will use their best endeavors to see that the aspirations of the peoples of Lithuania, Latvia and Estonia as to their form of government are realized. The Parliament instructed its President to forward this resolution to the Foreign Ministers meeting on Political Cooperation and to the governments of the member States. By this act the European Parliament is beginning to act on decolonization of the Baltic States.

At the session of the European Parliament, when this resolution was passed by 98 votes against 6, Dr. Kazys Bobelis, President of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania and Rev. Dr. Joseph Prunskis, Director of Information of the Lithuanian American Council, both from the United States, were present as observers. Also present were several Lithuanians, Latvians and one Estonian from Europe.

SENATOR D'AMATO CALLS FOR SPECIAL OBSERVANCE OF LITHUANIAN INDEPENDENCE

U. S. Senator Alfonse D'Amato (R-C-NY) today introduced a resolution calling upon the President to declare February 16, 1983 "Lithuanian Independence Day" in recognition of the establishment of a free government in that country 65 years ago.

Lithuania enjoyed political independence from 1918 until the Soviet Union ruthlessly invaded the country at the close of World War II. "Since that time, Lithuanians have struggled heroically to free themselves from the yoke of communist oppression in the face of brutal and often inhumane treatment," declared D'Amato.

The Senator said that by observing the traditional anniversary of the renewal of Lithuanian independence, the United States will send a clear message to the 3.2 million

Lithuanians living under Soviet tyranny that our country will continue to champion their cause for freedom.

"On February 16th, Lithuanians throughout the world will join in solidarity with their countrymen in observance of Lithuanian Independence," said D'Amato upon introducing the Senate resolution.

"In light of our nation's dedication to the principle of independence and commitment to the protection of civil liberties, it is appropriate that we join with members of the Lithuanian community in observing the 65th anniversary of the Lithuanian Independence Day," he declared.

The Lithuanian Independence Day resolution was introduced in the Senate by Senator D'Amato and 13 other cosponsors.

Edmundas Vaičiulis [left], new editor of Bridges, after a conference with Jonas Urbonas, Executive Vice President of the Lithuanian American Community of USA from Clawson, Mi. and Father Peter Baniūnas, Bridges' administrator. The new editorial staff of Bridges includes Demie Jonaitis, serving as consulting editor, also Dalia Bulvičius and Gintė Damušis, contributors. The first edition of 1983 has been published and is available at 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. The annual subscription rate is \$5.00.

Self Portrait of a Lithuanian American "Playboy"

We have a bouquet for that mysterious reporter on the editorial staff of *Akiračiai*, a Chicago Lithuanian newspaper. Assigned to cover the events at the Santaros-Sviesos conference in Sodus, Michigan, he mingled with literati, he listened to the readings of scholarly papers, and he was exposed to an overview of the varied intellectual work in which Lithuanian Americans are involved. In his lengthy report, he distinguished himself only with his playboy attitude towards women.

The program, he writes, was "dominated by women."

He writes with humor; obviously he is a talented gadfly, but no Socrates. Humor in academic circles is generally admissible—even hoped for. Wit is preferred. But gross peasant humor can slaughter the reporter himself, unless he is of Rabelaisian calibre.

His story is printed without a byline. Hidden behind the skirts of anonymity, the reporter—no Rabelais—describes with brevity, not wit, each participant's topic. If you count the number of male and

female participants on the program and add them up, you find that there were fourteen men and nine women.

He bogs down in mire of his own making when he combines his attitude towards women with his attitude towards Alfonsas Lingis, philosopher and professor, who presented a paper extraordinary in content and style.

The reporter comments graphically, "Preceded by a host of rumors, the young philosopher was awaited eagerly by the women. Then, as they sat listening to his exotic presentation, it was a rare female who did not experience an 'orgazma'."

***

Now we add a cluster of rue to this bouquet for "a. t." (stylistically, the same writer?)

He reprimands me royally in *Akiračiai* for my detailed write-up in *Vienybė* of the same Santaros-Sviesos conference. He points out "errors" as though they are gargoyles. He teaches me a fine lesson in anglicizing Lithuanian female surnames, for which I thank him. Mea culpa. I retreat to the gas chamber.

With my high regard for his intelligence, I expected him to be perceptive enough to distinguish obvious typographical and program errors from mine. He bunches them all together. Moreover, he mistranslates excerpts from my story and, quoting them out of context, cleverly obliterates the spirit in which it was written.

But then, all is fair in love and war, isn't it, Titus?

Demie Jonaitis

DARIUS AND GIRĖNAS COMMEMORATIVE CALENDAR

14" wide by 22" deep
suitable for framing

\$5.00

Please forward your check or money order with your name, full address and zip code. Calendars may be ordered too as gifts for relatives, friends or organizations. Please enclose the recipient's name, address and zip code.

Calendars may be ordered from:

BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, MA 02168

Or by phoning: (617)-969-1190 or 965-8080

The House of Representatives has a special Ad Hoc Committee on the Baltic States and the Ukraine. The chairman of this committee Congressman Brian J. Donnelly, has appointed Congressman Don Ritter as co-chairman of this committee.

STATUE OF LIBERTY'S MUSEUM HAS NEW EXHIBIT ON SWEDEN

A new exhibit on Sweden has officially opened for public display at the Statue of Liberty's American Museum of Immigration. The exhibit will run through December.

Paul Kinney, museum curator, described the exhibit as including 105 framed black and white photographs illustrating life in Lima, a remote community in Sweden. Around the turn of the century, Lima had approximately 2,600 residents, 700 of whom emigrated to the United States.

Thanks to good communications, industrialization and tourism, Lima is today a thriving community.

The American Museum of Immigration was opened on Liberty Island in 1972 to recognize the role of immigrants to America. It is the only Federal Museum devoted exclusively to this subject. More than 40 nations and immigration groups are represented by permanent displays. Exhibits include artifacts, photographs, memorabilia, literature and news clippings. These are supplemented by temporary exhibits such as the current one on Sweden.

"We try not to just set up exhibits, but to tell a story. The exhibits have several common threads, such as why immigrants came to America, and the values

they brought with them," Kinney says.

Immigration groups represented in the American Museum of Immigration are: Africans, Chinese, Czechs, Danish, Dutch, English, Finnish, French, Germans, Greeks, Hungarians, Icelanders and Irish.

Also, Italians, Japanese, Jews, Latvians, Lithuanians, Mormans, Norwegians, Poles, Romanians, Russians, Scottish, Spaniards and Swedes.

Famous immigrants pictured in the American Museum of Immigration include: John Jacob Astor (Germany); John James Audubon (Haiti); Alexander Graham Bell (Scotland); Andrew Carnegie (Scotland); E. I. Du Pont (French); Albert Einstein (Germany); Barry Fitzgerald (Ireland); and Marcus Garvey (Jamaica).

Radio Programs

The Lithuanian American Council is in the process of preparing programs for radio on the occasion of the commemoration of Lithuania's Independence Day which is on February 16. Programs for radio stations are available at the central office of the Lithuanian American Council, 2606 West 63rd Street, Chicago, IL 60629.

Jean Balukas, flanked by her mother, Peg, and father, Albin, shows the latest addition to many prizes—a silver bowl for winning the 1982 World Open Pocket Billiard Women's Championship at the Roosevelt Hotel, New York. At left are her sister, Laura, and brothers Paul and Richard. Missing are Albert and Thomas].
Photo by Billie Billing

LITHUANIAN NEWSBRIEFS

U. S. Congress Will Commemorate Lithuanian Independence

The proclamation of the independence of Lithuania took place on February 16, 1918. At the present Lithuania is occupied by the Soviet Union. To support the aim of the subjugated Lithuanian nation to regain independence the U. S. Congress each year commemorates Lithuanian Independence Day. At the request of the Lithuanian American Council this commemoration in the U. S. Senate is being sponsored by Senator Charles H. Percy and in the House of Representatives by Congressman Frank Annunzio. The Chaplain of the House, upon recommendation of the Lithuanian American Council, has invited Rev. Anthony Zakauskas, pastor of Nativity of the Blessed Virgin Mary church, in Marquette Park, Chicago, to give the invocation on that day.

Radio Information Behind the Iron Curtain

The present administration aspires to strengthen the broadcasts of the Voice of America, Radio Free Europe and Radio Liberty. Senator Lowell P. Weicker and Congressman Neal Smith strongly opposed releasing funds for this plan. The Lithuanian American Council sent both of them letters reminding them: "In this way you might be becoming subservient to the expansion of the worst colonial power—the Soviet Union and are detrimental to overcoming the Soviet jamming which obstructs the subjugated people from hearing hopeful words of information from the free world".

Postal Stamp of St. Casimir

In 1984 Lithuanians are preparing to commemorate the 500 anniversary since the death of the Lithuanian patron St. Casimir, who died on March 4, 1484. The President of the Lithuanian American Council, Kazys Sidlauskas, has sent a petition to Pope John Paul II requesting that on this occasion a special Vatican postal stamp be issued.
LAC information

The Balzekas Museum of Lithuanian Culture has received a grant of \$36,000 from the National Endowment for the Humanities for a two-year project, **The Lithuanian Heritage: The Many Views of Youth.**

The purpose of this project is to provide an opportunity for 5,000 concerned Lithuanian American youth, ages 15-21, nationwide, to find new understanding, appreciation, and interpretations of their heritage.

Back in 1901 only 33 Philadelphia Lithuanians formed the First Lithuanian Building and Loan Association with \$76 capital. Now calling itself the **Liberty Federal and Loan Association**, this bank boasts of capital over \$250 millions. The chairman emeritus of this bank is Charles S. Cheledenas

Algis Budrys, renowned science fiction writer, led a workshop in creative writing using ethnicity as an inspiration on December 4, 1982 at the Balzekas Museum of Lithuanian Culture, Chicago, Ill. Mr. Budrys, son of the Lithuanian General Consul in New York, Col. Jonas Budrys, has written for thirty years.

Eighth Annual Poetry Contest

A \$1,000 grand prize will be awarded in the Eighth Annual Poetry Competition sponsored by World of Poetry, a quarterly newsletter for poets.

Poems of all styles and on any subject are eligible to compete for the grand prize or for 99 other cash or merchandise awards, totaling over \$10,000.

Says Contest Chairman, Joseph Mellon, "We are encouraging poetic talent of every kind, and expect our contest to produce exciting discoveries."

Rules and official entry forms are available from the World of Poetry, 2431 Stockton Blvd., Dept. G, Sacramento, California.

BALTIC DELIGHTS 1983

VISIT LITHUANIA—MAY, JUNE, JULY, AUGUST

Departures from New York, Montreal, Los Angeles and Seattle on Finnair wide body jets. Fly directly to Helsinki. Travel to Tallinn by ship and on to Riga by bus. Fly to Vilnius from Riga and fly from Vilnius to Tallinn.

**MINI TOURS 10 NIGHTS/11 DAYS—5 NIGHTS VILNIUS,
2 NIGHTS RIGA
2 NIGHTS HELSINKI**

From New York and Montreal tour rates \$1353.00—\$1561.00
Seattle \$1487.00—\$1692.00
From Los Angeles \$1628.00—\$1797.00

**MAXI TOURS 14 NIGHTS/15 DAYS—5 NIGHTS VILNIUS,
2 NIGHTS RIGA,
3 NIGHTS TALLINN,
3 NIGHTS HELSINKI**

From New York and Montreal tour rate \$1515.00—\$1723.00
Seattle \$1649.00—\$1854.00
From Los Angeles \$1790.00—\$1959.00

Tour includes *** all meals; transfers; taxes; First Class accommodations in Helsinki, Riga, Tallinn and Vilnius; daily sightseeing programs in the Baltics, [optional program in Helsinki]; excursions to Kaunas and Trakai. Land rates based on sharing twin accommodations, air rates on Group 10 Apex air fares in effect January 1, 1983.

EARLY BIRD DISCOUNTS FOR RESERVATIONS DEPOSITED BEFORE MARCH 30

FOR INFORMATION CONTACT STEPHANIE HORTON

UNION TOURS, INC.

6 East 36th Street, New York, N.Y. 10016
Tel. (212) 683-9500

Marija Krauchunienė, kurią Min. Stasys Lozoraitis paskyrė Lietuvos Garbės vicekonsule Chicagoje. Plačiau—6 psl.

Rasa Šulaitytė iš Cicero mokosi Whiteman College Prep. mokykloje, Steamboat Springs, Colorado valstijoje. Parvykusi šventėms pas tėvus į Cicero, ji dar dalyvavo ateitininkų žiemos stovykloje Dainavoje. Džiaugiasi, jog kuomet daugelyje Amerikos vietų dar nėra sniego, ten ji gali slidinėti kiekvieną dieną ir žada patekti į mokyklos slidinėjimo komandą. Balandžio mėnesio pradžioje su savo mokykla ji vienam mėnesiui vyks mokytis į Angliją.

Vita Radzevičiūtė baigė Loyola universitetą psichologijos bakalauro laipsniu. Dabar studijuos teisę šiauriniame Illinois universitete De Kalb, Ill. Tolimesnėms studijoms jai Lietuvos Fondas paskyrė \$500 stipendiją.

DAIL. GIEDRĖS ŽUMBAKIENĖS DARBAI JAV GALERIJOSE

Chicagočiai neseniai turėjo progos pasigrožėti dailininkės Giedrės Žumbakienės kūryba M. K. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje. Dailininkės individuali grafikos paroda tiek visuomenės, tiek spaudos gerai vertinama.

Amerikoje patekti į nacionalinės atrankos kolekciją kiekvienam dailininkui išskirtinės reikšmės pripažinimas. Į tokias parodas kiek anksčiau yra patekęs grafikas Romas Viesulas. Dabar Giedrės Žumbakienės darbai rodomi šeštojoje National Print Exhibition parodoje Honolulu Academy of Arts Havajuose. Paroda ten vyksta 1983 m. nuo sausio 20 d. iki vasario 27 d.

Giedrės Žumbakienės darbų buvo ir Museum of Science and Industry parodoj, Chicagoje. Ją surengė Chicago Society of Artists, Inc.

Jos darbų buvo ir Terrance Gallery National Juried Art Show, Columbia Greene Community College, Palenville, N. Y.

Dailininkė dalyvauja tarptautinėje: Rockford International, Rockford College, Juried Print and Drawing Biennale, Rockford, Illinois.

D. BALTUTIENĖ LAIMEJO PREMIJĄ

Spalio 10 d. Melbourne, Australijoje, A. L. Fondos įteikė \$500 premiją Danai Baltutienei už jos parašytą studiją "Lithuanians in Melbourne 1947-80".

D. Baltutienės darbas yra 88 mašinėlė rašytų puslapių. Ta tezė buvo parašyta bakalauro laipsniui gauti Melbourne universiteto istorijos departamente. Ji universitete buvo labai gerai įvertinta 1981 metais. Australijos Lietuvių Fondo pakviesta komisija: prof. V. Daniela, prof. A. Kabaila ir A. Zubras už šį mokslinį darbą pasiūlė jai paskirti 500 premiją.

International Club of Washington vadovybė sausio 11 surengė poniai Shultz, Valstybės sekretoriaus žmonai, to klubo garbės pirmininkei, pagerbimą. Dalyvavo Lietuvos atstovo žmona Ona Bačkienė.

Lietuvių Tautodailės instituto Chicago skyriaus ruošiami 6 savaičių juostų ir pradinio audimo kursai Šv. Kazimiero seserų vienuolyno patalpose, 2601 W. Marquette Rd. (įėjimas iš kiemo), šeštadieniais, 9 val. ryto iki 1 val. p. p., sausio 29 d.—kovo 12 d. Raštuoto mezgimo klasės, mokomos Stasės Talat-Kelpšienės, vyks tomis pačiomis dienomis 10-12 val.

Dail. Teresė Gaidelytė iš Chicago, Ill., susižiedavo su chem. inž. Eduardu Meilum, Jr., iš Shrewsbury, Mass ir planuoja susituokti š. m. rugsėjo 24 d. Chicagoje.

Giedra Gudauskienė, Los Angeles, Cal. sukūrė muzikinį veikalą "Aldona", kurio teksto autorė yra R. K. Vidžiūnienė. Jo premjerą Los Angeles lietuviams žada paruošti režisierė D. Barakauskaitė-Mažeikienė. Spektakliai planuojami ne tik Los Angeles, bet ir kitose lietuvių kolonijose. Veikalo turinys prasideda 1936 m. Paryžiuje, kur laimėjimo susilaukia lietuvių tautinių šokių grupė. Ten viena lietuvaite susipažįsta su JAV kariuomenėje tarnaujančiu lietuviu karininku. Prasideda meilė, stipresnė už karo liepsnas, įveikusi gyvenimą pokario stovyklose Vokietijoje, Atlanto vandenyną. Vaizduojamas lietuvių prisirišimas prie savo krašto, dainų ir tautinių šokių.

LIETUVIŠKA DAINA HAVAJUOSE

Tarptautinį liaudies dainų ir šokių festivalį Honolulu, Havajuose, su savo mokiniais surengė olandų kilmės dainininkė Adelheid Armhold, P. Afrikos respublikoj mirsio dailininko Prano Domšaičio našlė, jo kūrinius išsaugojusi lietuviams.

Festivalyje buvo įjungtos prancūzų, slovakių, vokiečių, norvegų, švedų, skotų, airių, rumunų, austrų, japonų, bulgarų, italų, ispanų, rusų ir lietuvių dainos. Lietuvišką liaudies dainą "Linelius roviau" atliko pati mokytoja A. Domšaitienė-Žvirenienė.

Pasižymėjusi Lietuvos estrados solistė, dabar gyvenanti V. Vokietijoje ir netrukus atvykstanti koncertuoti į S. Ameriką—Nelė Paltinienė.

Nelė ir Arvydas Paltinai atvyksta į Ameriką

Turbūt nėra Lietuvoje nė pasaulio lietuvių tarpe lengvosios muzikos mėgėjo, kuriam nebūtų žinomas Klaipėdos ansamblio "Kopų balsai", jo vadovo Arvydo Paltino ir populiarios Lietuvos estrados atlikėjos Nelės Paltinienės, vardai. Šiuo metu Arvydas Paltinas su savo žmona Nele, nuolatiniam gyvenimui persikėlė į Vakarų Vokietiją, kur gyvena Arvydo tėvai, seniai išvykę iš Klaipėdos krašto.

Jeigu savo kūrybinį 20-metį A. ir N. Paltinai atžymėjo Klaipėdoje, tai savo 25-metį, kuris sueina šiais metais, jubilatai tikisi atšvesti... Chicagoje... Ta proga mūsų gerbiamiems menininkams mes pateikėme keletą klausimų:

Ponas Arvydai, kokios koncerto metu būtų jūsų funkcijos, kaip buvusio orkestro vadovo, be orkestro?

Būsimuose koncertuose būsiu orkestro vadovas magnetofono juostoje, o vietoj dirigento lazdelės turėsiu aparatūrą. Jeigu kam žiūrovų bus per garsu, prašom pranešti, grosim tyliau...

Ponia Nele, atleiskite už nekuklų klausimą, kiek metų jūs dainuojate?

Vakaruose, ypač Amerikoje nepaprasta klausiti moterų, kiek joms metų, todėl... dainuoju nuo mažens ir tikiuosi lietuviams dar ilgai dainuoti. Man dar nesuėjo 50 metų, o kada sueis, nesužinos nė mano vyras Arvydas...

Ponas Arvydai, bent trumpai supažindinkite mūsų skaitytojus ir radijo klausytojus su "Kopų balsų" veikla.

Estradinis ansamblis "Kopų Balsai" ruošė koncertines programas, viso apie 4,000 koncertų. Išleidom 6 plokšteles. Visa tai mums Lietuvoje ir užsienyje davė atitinkamą populiarumą.

Ponia Nele, jūs buvote pagrindinė "Kopų balsų" solistė, kas sudarė

jūsų pagrindinį repertuarą?

Jau ansamblio pavadinimas atspindi dainų turinį: Baltija, gintarinė Palanga, Nidos kopos, meilė gimtinei ir gamtai:— "Čia gintarinės kopos, Ir jūra gintarinė, Čia liūdės ir juokas, čia Lietuva—gimtinė."

Šios mano dainuojamos dainos eilutės gerai reprezentuoja repertuaro turinį, Nelė Paltinienė baigė pokalbį.

•••

Talpindami šį pasikalbėjimą su Nele ir Arvydu Paltiniais, norime priminti apie pirmąjį jų pasirodymą Amerikos žemyne, įvyksiantį gegužės 8 d. (sekmadienį) Chicago Jaunimo Centre. Koncertą organizuoja Chicago radijo programa Margutis.

Į Šiaurės Amerika atvykę, Paltinai čionykščiams lietuviams turės ir daugiau pasirodymų. Jau dabar žinoma, kad dar vienas pasirodymas įvyks Toronto, Ont., Kanadoje. Tikimasi, kad ir kitų vietovių lietuviai Paltiniais susidomės, jų ansamblis Lietuvoje buvo vienas žinomiausių. Jų atvykimas ir įsijungimas į išeivių lietuvių kultūrinę veiklą, turėtų gerokai praturtinti vis retėjančias mūsų menines pajėgas.

Tad nekantraudami lauksime Paltinų pasirodymo Chicagoje, na, ir kitur!

Beje, pasirodymo savo tautiečiams Amerikoje laukia ir pati solistė Nelė Paltinienė. Ji mums prisiūstoje, čia talpinamoje nuotraukoje, pridėjo tokį užrašą: "Mieli Amerikos lietuviai. Nekantraudama laukiu pasimatymo su Jumis. Jūsų Nelė." [eš.]

***

Marytė Smilgaitė organizuoja filmų vakarą Jaunimo centre, Chicagoje, 1983 m. birželio 29 d., II Pasaulio Lietuvių Dienų metu.

Vienybė, 1983 m. sausio 31 d.

KETURIŲ MERGAIČIŲ KVARTETAS

Keturių mergaičių muzikinis kvartetas: dvi gitaros, viena jų yra bosas, klaviatūra ir perkusija—mušamieji instrumentai.

Iš keturių yra dvi lietuvaitės, viena iš jų nekalba lietuviškai—Sherry Lutz; antroji yra Auš-Aušrinė Byla, ji yra kvarteto vadovė, groja klaviatūra; Annette Brisset juodukė groja mušamaisiais instrumentais; ketvirtoji—amerikietė Gret Van Cook; ji ir minėtoji Sherry groja gitara.

Kvartetas pasivadinęs Stepping Razor—lietuviškai būtų "Vaikščiojantis skutimosi peiliukas."

Muzikinio vieneto pavadinimas Stepping Razor gal buvo pasirinkta ieškant tik originalaus vardo, o gal buvo ieškota ir gilesnės prasmės: aitrus griežtas nusiteikimas gyvenimo apraiškom, išmestinom—išskustinom iš buitinės kasdienybės; visa tai kartu būtų ašpatybės kūrybinė išraiška, jos emocinis identitetas, prasminga priešybė didmiesčio masės nivėliuojančiai laivinai.

Mergaičių ketvertukas groja savo kompozicijas, kitų autorių ar liaudies motyvus Stepping Razor interpretacijoj. Jos kviečiamos ir susitarus važiuoja į kitus miestus. Yra buvusios Detroite, Chicagoje, Bostone, Centrinėj Amerikoje.

Stepping Razor yra jauna grupė, pradėjusi savo programas prieš pusantrų metų, bet jau plačiai žinoma lietuvių jaunimo tarpe.

Jos grojimo stilius yra atėjęs iš Jamaica salos (ji yra trečioji Didžiųjų Antilų sala) vadinamas—Reggae. Grojamos liaudies ir individualios kompozicijos keletos instrumentų grupės, kartu dainuojama grojamo motyvo žodžiai; dainuoja ne visi grojikai kartu, o tik po vieną pakaitom. Muzikantai grodami ritmiškai juda, lyg šoktų. Labai aktyvūs yra mušamieji instrumentai.

Stepping Razor turėjo koncertą gruodžio 19 dieną, Village Hut klube. Klubas yra Jamaica imigrantų. Gerai įrengtas—yra scena, aikštelė šokiui su staliukais pakraščiais, yra balkonai, žinoma, ir baras. Klubas turėjo paruošęs šventinę programą suaugusiems ir vaikams. Sekmadienį gruodžio 26

turėjo "Open House" su maistu ir žaidimais. Publika gerai apsirengusi ir korektiška. Klubas yra 2434 Linden Blvd.

Klubo 19 gruodžio reklamoje buvo skelbiama, kad tos dienos vakare Klube gros Stepping Razor, The only All-Girl Reggae Group in the World. Reklamoje buvo skelbiama ir Klubo muzikantų grupė Wareika, joje groja 7 asmenys, visi vyrai.

Stepping Razor grojo 45 minutes. Prieš programą viena mergaičių trumpai pakalbėjo apie Lietuvą ir dabartinę jos padėtį. Tai buvo padaryta, manau, Stepping Razor vadovės iniciatyva vien dėl to, kad į koncertą buvo atėję pora lietuvių.

Stepping Razor, kaip reklamoje pažymėta, yra vienintelė Reggae Stiliaus grupė, kurioje groja tik mergaitės; jos savo programą atliko pasigėrėtinais gerai, ir publika jom nepagailėjo katučių.

Po jų grojo Klubo grupė Wareika—septyni vyrai. Jų atlikimo stilius irgi Reggae. Ir jiems publika kėlė ovacijas.

Po vyrų programos Stepping Razor mergaitės dar buvo paprašytos pagroti. Jos sutiko ir grojo gal 15 minučių. Dabar jom buvo sukeltos itin triukšmingos ovacijos su švilpimais ir pritarimo šūkavimais; bisui dar turėjo pagroti.

Jamaikoj kas metai vasarą vyksta šventė-festivalis su budinga menine programa. Ta šventė vadinama Sun Splash, lietuviškai būtų Saulės Pūslai. Stepping Razor kalbinama joje dalyvauti su savo programa. J. K.

Lietuvių Operos choras ruošiasi įdainuoti į plokštelę Lietuvos himną ir 10 lietuvių kompozitorių kūrinių—Jakubėno, Gaidelio, Šimkaus, Karnavičiaus, Budriūno ir Karoso kūrybos dainų ir operų ištraukų. Viename Karnavičiaus kūrinyje Krivio partiją atliks sol. Jonas Vaznelis. Visus kūrinius padėdės simfoninis orkestras. Diriguose Alvydas Vasaitis.

Dr. Mindaugas Vygasas gyvenantis Winnetka, IL Lituanistikos Katedrai paskyrė 2,500 dol.

Keturių mergaičių muzikinis kvartetas. Iš kairės: Sherry Lutz, lietuvaitė, ji groja gitara; Auš-Aušrinė Byla, klaviatūra; Gret Van Cook [jos vyras lietuvis] groja gitara; Annette Brisset, perkuristė.

Vienybė, 1983 m. sausio 31 d.

Kai pernai buvo uždaryta Angelų Karalienės lietuvių bažnyčia Williamsburgh, Brooklyn, ją "globoti" pradėjo vandalai. "Mėniškai" pradėjo dekoruoti sienas ir duris, o prieš pora metų brangius vitražus pradėjo akmenimis daužyti. Su širdgėla žiūri Helen Venis ir Mečislovas Razgaitis.

Edmundo Vaičiulio nuotr.

IŠ LAIŠKŲ VIENYBEI

NEREIKALINGOS RIETENOS

Priekaištavimų, piktų įtarinėjimų—metamų tariamiems "bendradarbiautojams su Lietuvos okupantų "nepagarba, niekinimu tautinių simbolių ar kaltinimų patriotinių jausmų įžeidimais bei žeminimu savo bendruomenės—mūsų periodinėje spaudoje"—dar vis pasitaiko skaityti.

Pav., premijos paskyrimas dr. V. Kavoliui už kultūrinę veiklą buvo išpuolio prieš jį patį ir ALB Kultūros valdybą priežastimi.

Šis neraliuotas išpuolis primena ankstyvesnius į jį panašius žioplus užsiuolimus.

Gal daugiau negu prieš dvidešimtį metų buvo užpulta ir tuo metu ėjusio Darbo žurnalo redakcija dėl mūsų tuolaikinių politinių veiksmų kritikos.

Vėliau, iškilo Vladimirovo, Lietuvos komunisto, tuo metu gyvenusio New Yorke Jungtinių tautų bibliotekos direktoriaus, atsilankymas Santaros-Šviesos New Yorke skyriaus susirinkime. Kaip tas direktorius į tą susirinkimą pateko, dar ir šiandien gal nežinoma.

Tada pora apsižioplinusių šviesiečių, manipuluojami "išmintingų politikų" (nuo išminties pertekliaus net apžlibusių, toliau savo nosies nematančių), užpuolė tuolaikinę skyriaus valdybą, reikalaudami jos atsistatidinimo (teko girdėt taip

kalbant). Dalykai vystėsi taip, kad Santaros-Šviesos skyrius sugriuvo, nors New Yorke šviesiečių-santariečių tebėra nemažai.

Visais tais atvejais matome neigiamus rezultatus ir nereikalingas rietenas. P. M.

* * *

REAGANO IR KITŲ JAV PREZIDENTŲ BENDRIEJI SAVUMAI

Thomas L. Madoon 1982 m. rugėjo 28 d. National Enquirer ieško tupačiųūdobruožų tarpdabartinio ir kai kurių ankstyvesnių JAV prezidentų. Jis aiškina, kad dabartinis Amerikos prezidentas Ronald Reagan turi tokius bendrus savumus su buvusiais kai kuriais kitais šio krašto prezidentais: paprastumą ir garbumą kaip Lincoln; pasitikėjimą savimi, kaip Franklin D. Roosevelt ir Trumanas; svyravimą sprendimuose, kaip Hooveris, atsargumą, kaip Carteris, Fordas ir Nixonas. Tokios išvados daromos, kaip teigia straipsnio autorius, remiantis žymaus rankraščio eksperto "Roberto Wasserman tyrimo duomenimis.

Pasirodo, kad tas pats ekspertas Robert Wasserman savo laiku identifiko ir newyorkietės Emilijos Čekienės, anuometinės Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirminkės, rankraščių adresuose, užrašytuose ant vokų, kuriuose buvo siuntinėjama sovietinės žvalgybos sufabrikuotoji medžiaga Lietuvos vadavimo veikėjams kompromituoti. P. Kr.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

RETAS BALSAS

Mūsų spaudoje sporto klausimais labai retai terašoma. Daugumoje pasitenkinama tik sausomis sporto žiniomis.

Tačiau baigiantis 1982 metams apie išeivišką sportą kiek išsamiau prabilo buvęs sporto žurnalistas (rašome "buvęs", kadangi dabar jis tik reiškiasi išimtinomis progomis) Pranas Mickevičius iš Milwaukee, Wis. Jis Draugo sporto skyriuje 1982 m. gruodžio 31 d. paskelbė straipsnį "Metams praaitin nubangavus".

Straipsnyje prisimena Lietuvos Sporto Sąjungos Centro vald. pirm. V. Adamkaus viltingas mintis to paties Draugo puslapiuose prieš maždaug metus laiko. Nurodo, jog dabar visas dėmesys sukoncentruotas Pasaulio Lietuvių Dienų sporto varžyboms ir sako: "... tikime, kad CV (centro valdyba) puikiai suvokia savo ir Sporto Sąjungos tikslus ir reikšmę išeivijos gyvenime. Gyvenime, kuriame vienkartiniai renginiai, kaip Žaidynės, yra dar neviskas".

Labai puikiai pasakyta, prie to nieko daugiau nebūtų galima pridėti.

Pr. Mickevičius rašinyje kalba ir apie sportinę informaciją bei spaudą. Šiuo reikalu jis taip išsireiškia:

"Ak! Mūsų informacija ir spauda. Nuosavo laikraščio sąjungai neturint, reikia graibytis ir toliau mūsų periodinėje spaudoje. Pastoviai mus informuoja "Draugo", Pasaulio Lietuvis ir Vienybės spaudiniai. Pirmasis red. V. Grybausko, antrasis—red. kolektyvo, (vad. taip pat V. Grybauskui), trečiasis—E. Šulaičio. Apie jų kokybę čia nekalbame, nes niekuomet jie nebus "per geri", tačiau vienos rankos pirštais skaičiuojant bendradarbius, šie du plunksnos žmonės atlieka milžiniškai svarbų darbą. Visos likusios lietuvių spaudos sportinę informaciją, nors ir labai apgailėtina, tenka pavadinti, deja, tik atkištine. Ar nevertėtų ką nors pagalvoti nors ir pastovaus biuleteno reikalu?"

Iš tiesų, sporto informacijos padėtis liūdna. Ir nematyt jokių

prošvaisčių. Gal todėl, kad ir Sąjungos Centro valdyba nesistengia padėties pagerinti. Žinoma, dabar ta valdyba išivėlusį "didelį" darbą, atrodo, jai nėra laiko ir noro terliotis su "mažniekais—kaip sporto informacija, sportinės idėjos lietuvių tarpe ugdymu, talka sporto klubams ir pan.

Lauksime, gal po didžiųjų žaidynių bus geriau, nors tuo nelabai tikimės.

SPORTININKAS NR. 1

Sporto laikraštis, kaip ir visada taip ir praėjusių metų gale rinko geriausius Lietuvos sportininkus. Daugiausia balsų gavo Vladas Turula 1982 m. pasaulio šaudymo pirmenybėse laimėjęs 7 aukso medalius (tris asmeninėse ir 4—komandinėse varžybose). Antrą vietą užėmė Europos gimnastikos čempionė Dalia Kutkaitė. Po to rikiavosi trys krepšininkai—pasaulio čempionai: S. Jovaiša, V. Chomičius ir A. Sabonis. Šeštuoju ėjo rankininkas, iškovojęs pasaulio čempiono vardą V. Novickis. Toliau sekė—šaulė A. Treinytė, plaukikas R. Zulpa, lakūnas J. Kairys ir futbolininkas S. Jakubauskas.

SLIDINĖJIMO VARŽYBOS

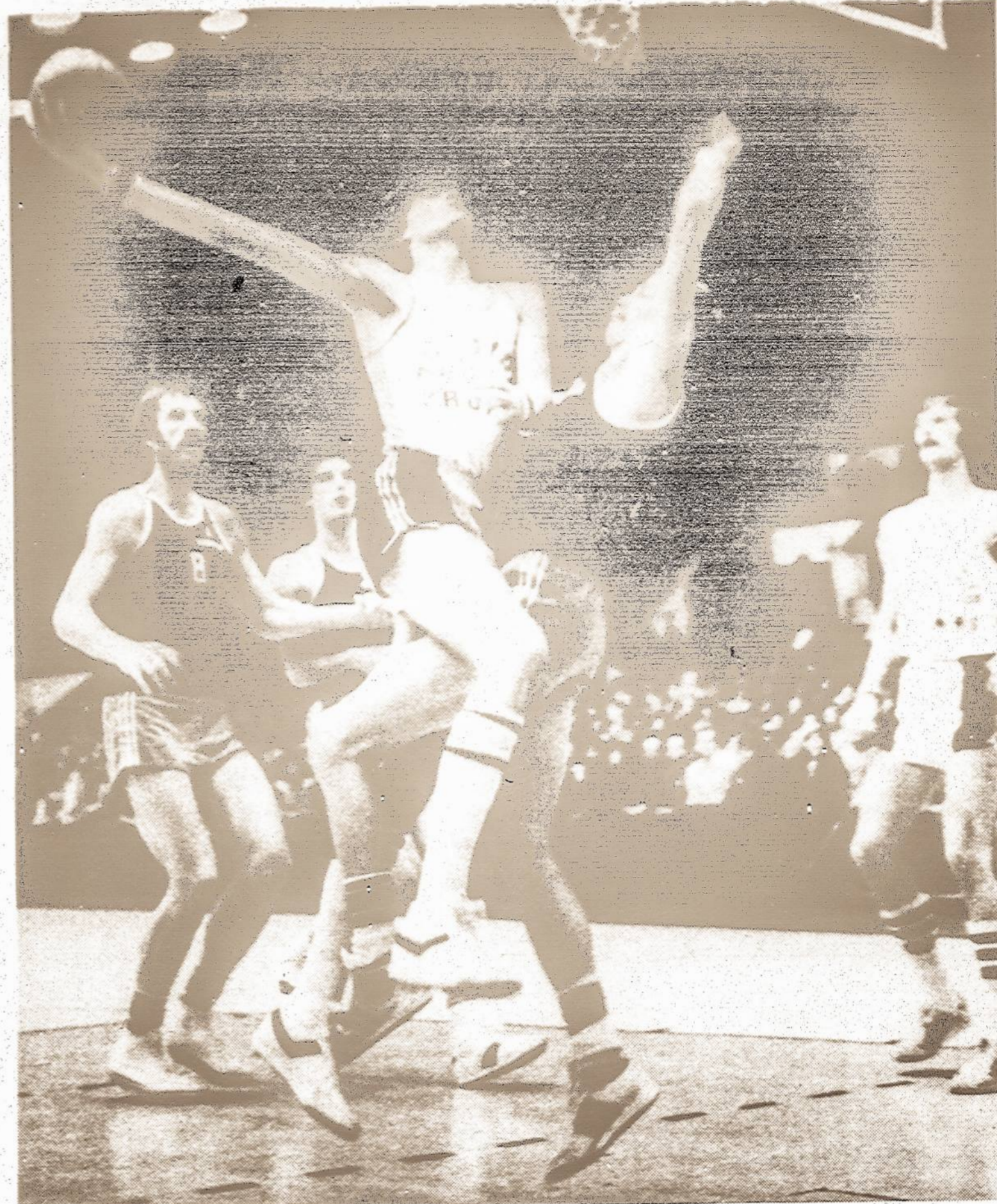
II-jų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių slidinėjimo varžybos įvyks 1983 m. vasario 5-6 d. d. Holiday Valley Ski Resort, Ellicottville, N. Y., apie 50 mylių į pietus nuo Buffalo, N. Y.

Vasario 5 d. alpinistinės varžybos (slalomas ir d. slalomas)—vyru, moterų, jaunių ir veteranų klasioms.

Vasario 6 d. krosas (cross-country)—vyrams 10 km., moterims ir jauniams—5 km.

Atvirose vyrų ir moterų klasėse pirmų trijų vietų laimėtojai bus pažymėti PLSŽ-nių medaliais, kitose klasėse bus dovanos už tris vietas ir trofėjai kombinuotam slalomo ir d. slalomo laimėtojui bei laimėtojui.

Lygiagrečiai vyks ir 1983 m. Š. Amerikos baltiečių slidinėjimo pirmenybės, kurioms lietuvių slidinėjtojai automatiškai kvalifikuosis.

Arvydas Sabonis, kuriam praėjusių metų gruodžio 19 d. dar tik suėjo 18 metų amžiaus, dabar yra vienas iš pagrindinių Kauno Žalgirio komandos ramsčių Tarybų Sąjungos pirmenybėse, kuriose žalgiriečiai pirmuoja. Viktoro Kapočiaus nuotraukoje Sabonis matomas atakuojant Leningrado Spartako krepšį.

TORONTO AUŠRA ARTEJA PRIE 30 M.

1983 m. vasario 11 d. sueina 28 metai nuo Aušros klubo įsteigimo. Ta proga vasario 12 d. Prisikėlimo par. Parodų salėje įvyks visų esamų ir buvusių sportininkų, vadovų ir rėmėjų sukurtinė vakariene.

Per tuos 28 metus klubui vadovavo pirmininkai: K. Šapočkinas, K. Batūra, E. Šlekys, A. Nausėda, J. Tamulionis, dr. Aldona Šapokaitė-Šipelienė, A. Kuolas ir visa eilė atskirų sričių vadovų bei trenerių. Daugiausia dirbo kun. Paulius Baltakis, OFM. Daug savo parama prisidėjo parapijos klebonai: kun. Bernardinas Grauslys, OFM, kun. Placidus Barius, OFM, kun. Augustinas Simanavičius, OFM.

Daug gerų žaidikų žaidė Aušros eilėse, bet žymiausi yra broliai Gintaras ir Leonas Rautinšai. Abu žaidė ir Kanados krepšinio rinktinėje. Leonas ir dabar yra vienas geriausių žaidikų Kanados rinktinėje ir Syracuse, N. Y. universitete.

Siemet Aušra intensyviai ruošiasi dalyvauti Pasaulio Lietuvių Dienose Chicagoj su keliomis krepši-

nio, tinklinio komandomis ir lengvąja atletika.

Dabartinę Aušros valdybą sudaro pirm. K. Šapočkinas, sekcijų vadovai—R. Underys, A. Gataveckas, R. Miečius, M. Leknickas, Alg. Malinauskas, B. Wilkinson ir E. Gataveckas. Rėmėjų būrelio pirmininkas—E. Šlekys.

KAUNO ŽALGIRIS PIRMAUJA

Kauno Žalgirio krepšininkai, kurių tris matėme ir Amerikoje, pirmuoja Tarybų Sąjungos pirmenybių aukščiausioje klasėje. Rašant šiuos žodžius, jie buvo I vietoje atsiplėšę nuo antraisiais ėjusios Maskvos CASK komandos dvejis taškais. Trečioje vietoje sekė Maskvos Dinamo penketukas.

Antrosiose Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse bus prarastos varžybos futbole, golfe, krepšinyje, lauko tenise, lengvojoje atletikoje, plaukyme, stalo tenise, šachmatuose, šaudyme ir tinklinyje. Sporto žaidynės vyks Chicagoje 1983 birželio 26-liepos 2, II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų metu.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDEJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir patikrinti kainas

ONAI ZUBAVIČIENEI AMŽINYBĖN IŠKELIAVUS

Naujoji Sunny Hills, Floridos gyvenvietė negailestingoji mirtis atlankė lietuvius. Po ilgos skausmingos ligos 1982 m. gruodžio 23 d. 8:30 v. ryto mirė solistė Ona Zubavičienė-Gailiūtė. Ji pati pirmoji amžinam miegui paguldyta vietos lietuvių kapinaitėse. Ji buvo prieš metus mirusios operos solistės Irenos Stankūnaitės duetuose bei kvartetuose bendradarbė.

Ji buvo gimusi 1921 m. balandžio 26 d. Lietuvoje. Nuo pat mažens labai mėgo dainą. Lankydamasi Šviežnos gimnaziją priklausė moksleivių chorui ir vaidybos rateiui. Baigusi vidurinį mokslą buvo įstojusi į Kauno Muzikos mokyklą, į dainavimo klasę, bet neilgai jai teko ten mokytis. Pasaulinio karo audra daug kam sumaišė planus, sutrukdė mokslą. Tuo metu susipažinusi su Jonu Zubavičium ištekėjo ir kurį laiką gyveno Kretingoje. Iš ten, gyvybę gelbėdami pateko Vokietijon. Gyvendama pabėgėlių stovykloje dainavo choruose ir atskirai pasirodydavo kaip solistė.

1949 m. J. ir O. Zubavičiai atvyko į JAV, apsigyveno Clark, New Jersey. Po kurio laiko susiradusi balso mokytoją Vilani-Končiuvienę tęsė dainavimo studijas. Iš jos stambesnių vieši koncertai minėtini trys dainų rečitaliai: du New Yorko mieste ir vienas Jaunimo Centre Chicagoy.

Onutė turėjo mezzo-soprano balso tembrą, vidutinio stiprumo, gerą dikciją. Jos vokaliniam repertuare buvo daug dainų bei arijų iš kitų tautų, jos pačios vykusiai paruoštų lietuviškai dainuoti. Daugiausiai minorinėse tonacijose, sielvarto melancholijos persunktoje dvasioje.

Mėgo pasinerti į svajonių pasaulį. Ji taip pat mokėjo pati sau muzikas

Ona Zubavičienė

persitransponuoti savo balso skalei, ir sugebėjo pati, be kito pagalbos, išmokti savo partijas.

Dainavo nemaža ir lietuvių liaudies dainų bei originalios mūsų kompozitorių kūrybos. Vėliausiu laiku priklausė Vargonininkų-Muzikų Sąjajai. Dvi kadencijas buvo Centro Valdyboj išdininke, skaitė "Muzikos Žinios" žurnalą.

O. Zubavičienė buvo nuoširdi lietuvių socialinių bendravimų muzikos meno talkininkė. Per 30 metų gyvenimo New Jersey, paprašyta niekad neatsisakė atlikti arba prisidėti prie meniškos dalies programos ir už tai nereikalavdavo jokio honoraro.

1980 m. su savo vyru persikėlė gyventi į Sunny Hills, Floridą, kur turėjo pasistatę gražią naują rezidenciją. Tik neilgai teko Floridos saulutės šiluma pasidžiaugti, baisioji liga pakirto jos gyvybės siulą ir per anksti užbaigė šios žemės kelionę.

Ilgai prisiminsime jos dainas, jos pastangas tą dainą išlaikyti gyva lietuvių gyvenime, jų pastogėse.

Nuliūdęs liko vyras Jonas ir dvi seserys Amerikoje ir Kanadoje.

J. Stk.

PHILADELPHIA, PA.

Šv. Andriejaus parapijos salėj sausio 23 d. skaityta paskaita V. Krėvės "Šimtmetis Krėvė". Paskaitą skaitė dr. Vincas Maciūnas. Asmeniškais prisiminimais apie savo tėvą pasidalino Aldona Krėvytė-Mošinskienė, o Krėvės kūrybos paskaitė aktorė Julija Dantienė. Buvo surengta Krėvės darbų bei laiškų parodėlė.

Lietuvių Namų Kultūros Centro salėj sausio 29 d. įvyko kultūrinė vakaronė su prof. dr. Bronium Vaškeliu. Prelegento tema "Anksstyvosios lietuvių imigracijos sceninė veikla Philadelphijoje".

Dr. Vaškėlis dėsto rusų kalbą ir literatūrą Lafayette kolegijoje Easton, Pa., o laisvu laiku renka medžiagą, knygas, spaudą iš ankstesnės išėivijos klestėjimo laikų.

Vasario 16-osios minėjimas ruošiamas vasario 20, sekmadienį, 2 val. p. p., Lietuvių Namų didžiojo salėj. Rengėjai—Philadelphijos ir Pietinės LB New Jersey apylinkės, talkinant kitoms organizacijoms.

Vasario 16-osios proga per WFLN-FM radijo stotį (95.7 banga) vasario 20, 6:30 val. vak. bus transliuojama tradicinė programa. Ši klasikinės muzikos stotis Philadelphijoje nuo 1968 m. Vas. 16 duoda pusvalandį lietuviškai programai anglų kalba. Programos klausytojai raginami parašyti stočiai padėkos laiskus. Adresas: WFLN Radio Program Director, 8200 Ridge Ave., Philadelphia, Pa. 19128.

Lietuvių Namai Naujų Metų sutikimo ruošą antri metai perėmė jaunimo komitetas, vadovaujamas Vyto Bagdonavičiaus. Dalyvavo per 230 žmonių, apie pusė jaunoji karta.

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. Winter Garden svetainės, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogomis. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.

Telefonas DEwey 4-5136

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

- KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka **9%**
- Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka **13%**
- Už didelius ir mažus sertifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.
- Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

—KIEKVIENO ASMENS INDĖLIAI KASOJE
APDRAUSTI IKI 100,000 DOL.—

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: [212] 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

VIENYBĖ

MINĖS DARIAUS-GIRĖNO SKRIDIMO 50-METĮ

Lietuvių Darbininkų Draugijos 7 kuopa, kurios rūpesčiu kasmet rengiami tradiciniai transatlantinių lakūnų Dariaus ir Girėno skridimo minėjimai prie jiems pastatyto paminklo Lituanicos aikštėje Brooklyne, nutarė rengti iškilmingesnį minėjimą, nes tai sukaktuvinis. Šiemet sueina 50 metų nuo to tragiško ir didingo įvykio. Kuopa į šį minėjimą nori įtraukti platesnę New Yorko visuomenę. Šis nutarimas padarytas kuopos pirmajame šių metų susirinkime, įvykusiame sausio 23 d. Woodhavene, N. Y., Fifi salėje.

Šių metų veiklos plane kuopa dar turi savo tradicinį margučių balių. Valdybai padarius pereinamųjų metų veiklos pranešimus, susirinkimas jų perrinko ir šiemet metams. Pirmininke yra Bronė Spūdienė, garbės vicepirm. adv. Steponas Briedis, vicepirm. Jonas Klasčius, sekr. Antanas Šateika, išd. Valteris Šleivys, išdo sekr. Marija Vasilka ir išdo globėjais Ona Petrašienė ir Albinas Sakalas. Pasiūstas visų pasirašytas atvirukas Valteriui Šleiviui, kuris sveiksta ligoninėje po sėkmingos operacijos.

Po susirinkimo įvyko tradiciniai užkandžiai, kurių metu paminėtas kuopos narės dr. Noakaitės gimtadienis, o jos dukra visus pavaišino skaniu tortu. Sekantis susirinkimas įvyks kovo mėnesį, nes vasario mėnesį nenorima trukdyti Vasario 16 minėjimų.

VASARIO 16 D. RADIJO PROGRAMOS ANGLŲ KALBA

JAV Lietuvių Bendruomenės Visuomeninių Reikalų Tarybos narys inž. Eduardas V. Meilus, Jr. praneša, kad jau yra profesionaliai pagamintos dvi juostelės anglų kalba transliavimui per radiją Lietuvos Nepriklausomybės Akto 65 metų sukakties proga. Lietuvių radijo programų vedėjai gali tas juosteles užsisakyti, pranešus, kurią juostelę norima įgyti, būtent: 1) "Special Reflection on the Lithuanian Anthem"—15 minučių; 2) "A Journey Through Lithuanian History" 20-22 min. Nedelsiant, kreipkitės į Eduardą V. Meilų, Jr., 23 Shirley Road, Shrewsbury, Mass. 01545 (telef. 616 852-3665).

JAV LB Žinyba

RETA PROGA!

Dėmesio tiems, kurie norėtų savo artimiesiems Lietuvoje nupirkti dviejų aukštų mūrinį namą bendro naudingo ploto 143,47 kv. metrų. Namas yra ant Nevėžio upės kranto Panevėžyje. To namo teisėta paveldėtoja gyvena JAV. Suinteresuotieji namą galėtų į virš minėtą namą Panevėžyje iškeisti panašios vertės namus JAV. Namų pasikeitimo dokumentai įmanoma teisiniai apiforminti Lietuvoje ir JAV. Prašom skubotai kreiptis adresu:

ELENA BUBLAITIS
94-17 Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421
Tel.: [212] 441-7747

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Pasenus Vienybės adresogravimo sistemos, kuria naudojamos per daugelį metų, ir kai pataisymams negauname naujų dalių, Vienybei išsigijome naują adresavimo sistemą. Šiuo metu visų skaitytojų adresai perrašomi į kompiuterius. Skaitytojai, apsimokėję prenumeratą, prašomi nesirūpinti, jei jų prenumeratos terminas dar nepakeistas. Perrašant adresus tai bus ištaisyta.

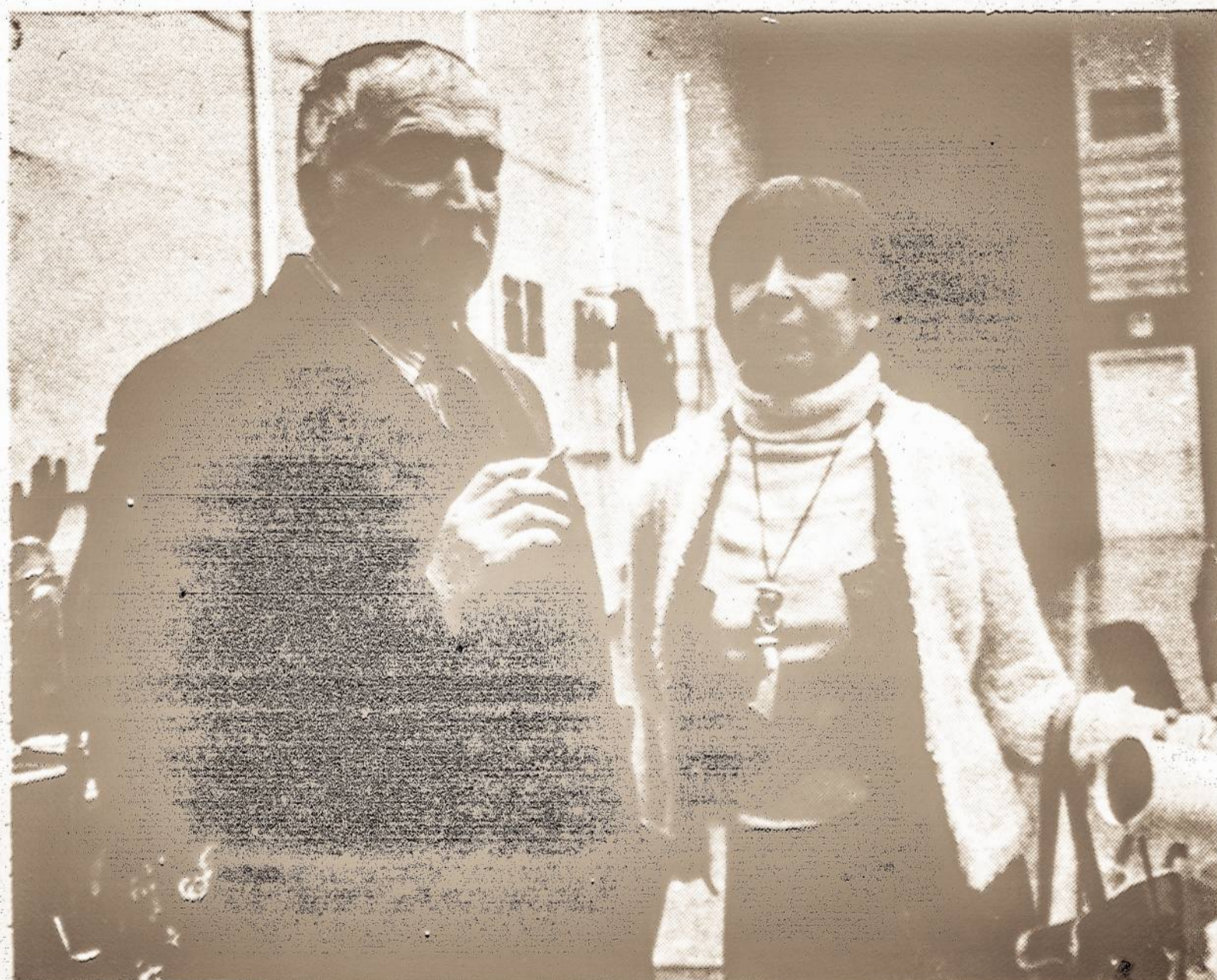
New York Žurnalas gruodžio 27 laidoje idėjo radijo stoties WEVD skelbimą (spalvotą mikrofono nuotrauką) ir apibūdino pačią stotį. Paminėjo kuriom kalbom transliuoja savo programas. Paminėta ir lietuvių kalba dr. Jokūbo Stuko vadovaujama programa—Lithuanian Memories. Ji laikoma viena labiausiai mėgiamų programų.

LIETUVIS JAV BIBLIOTEKŲ SAJUNGOS KONFERENCIJOJE

Kęstutis Miklas, Readex Microprint korporacijos viceprezidentas ir generalinis vedėjas, sausio 8-11 dienomis buvo išskridęs į San Antonio, Texas, dalyvauti Amerikos Bibliotekų Sąjungos metinėje žiemos konferencijoje. Ten buvo svarstomi federalinės finansinės bibliotekų paramos klausimai ir bibliotekų sumoderninimas kompiuterių sistema. Išreikštas bendras bibliotekų vadovų susirūpinimas dėl federalinės paramos sumažinimo.

Sausio 9 d. vakarinėje TV programoje 4 kanalas perdavė interviu su parinktais tos konferencijos dalyviais, kurių tarpe buvo ir Miklas. Jis atstovavo leidykloms ir kalbėjo apie vyriausybinių dokumentų paruošimą ir išleidimą mikrograminiu būdu.

Atlikdamas nuo posėdžių, Miklas aplankė žymesnes istorines San Antonio vietas, įskaitant ir garsų Alamo, kur 1836 m. kovo 6 d. didvyriškai žuvo 188 gynėjai, kartu su David Crocket, kovodami su meksikiečiais.

Dailininkai Kazimieras Žoromskis ir Elena Kepalaitė diskutuoja Algimanto Kezio, SJ, foto menų pastarojo nuotraukų parodoje Kultūros židinyje sausio 22 d.

Chicagietis fotomenininkas Algimantas Kezys, SJ, viduryje, savo nuotraukų parodoje Kultūros židinyje su newyorkiečiais: iš k. į d. [K. Miklas, Pranciškonų vienuolyno viršininkas T. Andriekus, svečias ir Vienybės bendradarbis Jonas Kiznis. S. Narkėliūnaitės nuotr.]

Daug newyorkiečių talkino chicagiečiui fotomenininkui Algimantui Keziui, SJ, suruošti savo nuotraukų parodą Kultūros židinyje. Ta proga buvo ir jo foto knygos "Chicago" pristatymas. Svečias matomas su newyorkietėmis Maryte Salinskiene, Vileniškiene, už jų—G. Penikas, Vyt. Alksnėmis ir kt. S. Narkėliūnaitės nuotr.]

Jaunųjų talentų vakaras Chicagoje

Šių metų Jaunimo Kongreso atidaryme, 1983 m. liepos 2 d., Chicagoje, įvyks Jaunųjų Talentų Vakaras.

Žada būti ypatingas vakaras, kuriame pasirodys jauni menininkai išsilavinę įvairiose srytse ir atvykę iš viso pasaulio. Dalyviai turės progą pristatyti trumpą savo

kūrybos pasirodymą, kartu su kitais parinktais dalyviais, prieš gausią lietuvišką publiką Chicagos miesto centre.

Dabar vyksta registracijos laikotarpis. Kviečiami visi jauni kūrėjai—dainininkai, šokėjai, humoristai, muzikai ir kiti—dalyvauti programoje.

Interesantai gali gauti tolimesnes informacijas ir registracijos anketas iš Jaunimo Sąjungos ryšininkų. Galima taipgi tiesioginiai kreiptis Talentų Vakarų direktoriui:

Juozas Kapačinskas
6811 S. Maplewood
Chicago, IL 60629
Tel.: 312/ 778-1840

Prašoma nedelsiant registruotis. Registracija ir pavyzdinė medžiaga turi būti pristatyta Talentų Vakarų Komitetui iki balandžio 1 d.

MIRĖ RAŠYTOJO VINCO KRĖVĖS GIMNAITĖ

Gruodžio 4 d. staiga mirė N. Haledon, N. Y. gyvenusi Julija Vaikšnoraitė-Logman. Buvo gimusi Paterson, N. J. Julija paliko vyrą, dukterį su žentu ir dvi seseris. Palaidota gruodžio 6 d.

Julijos motina buvo Vinco Krėvės pusseserė. Kol V. Krėvė gyveno Philadelphijoje, aplankydavo Julijos tėvus ir šeimą Patersone.

Vienybė, 1983 m. sausio 31 d.